Østre Agder brannvesen

Forebyggende analyse

2026

Sist endret: 04.11.2026

1. Sammendrag 4

1.1 Kort utdrag av konklusjoner og funn i analysen 4

1.2 Liste over tiltak 6

1.2.1 Funn gjennom analyse av 5 dimensjonerende hendelser for forebygging av brann 6

1.2.2 Funn gjennom analyse av andre forebyggende oppgaver 7

1.2.3 Funn ved analyse av ØABVs tjenester 9

1.2.4 Funn ved analyse av ØABVs kapasiteter vedrørende ny teknologi og nye utfordringer 9

1.2.5 Funn ved analyse av interne utfordringer for ØABV 10

2. Innledning 11

2.1 Bakgrunn 11

2.2 Avgrensning 11

2.3 Mandat til forebyggende analyse fra brannsjef i ØABV 12

2.4 Planprosess videre 12

3. Visjoner og mål 13

3.1 Visjon, kjerneverdier og mål for det forebyggende arbeidet i ØABV 13

3.2 Lovkrav, forskriftskrav og forebyggende oppgaver 15

3.2.1 Brann- og eksplosjonsvernloven 15

3.2.2 Brann- og redningsvesenforskriften – krav til ROS 15

3.2.3 Forskrift om brannforebygging 16

3.2.4 Andre styrende forskrifter 16

3.2.5 Ny brann- og redningsvesenforskrift 17

4. Forebyggende arbeid i ØABV 18

4.1 Dagens organisering av forebyggende arbeid sett opp mot nasjonale strategiske mål 18

4.1.1 Ingen omkomne i brann 18

4.1.2 Færre skadde i brann 19

4.1.3 Unngå tap av uerstattelige kulturhistoriske verdier 19

4.1.4 Unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner 20

4.2 Tiltak for å nå målsetninger for det forebyggende arbeidet 20

5. Dagens situasjon i ØABV 21

5.1 Næringsseksjonen 21

5.1.1 Risikoutsatte grupper 22

5.1.2 Særskilte brannobjekter 26

5.1.3 Forebyggende tiltak rettet mot barn og unge 28

5.1.4 Kurs, undervisning, øvelser og opplæring 29

5.1.5 Informasjonsarbeid 30

5.1.6 Andre oppgaver forebyggende avdeling utfører 32

5.1.7 Bemanningsbehov i næringsseksjonen 35

5.2 Boligseksjonen 38

5.2.1 Bemanning 38

5.2.2 Feiing av skorstein og tilsyn av fyringsanlegg 38

5.2.3 Samarbeid med næringsseksjonen 40

5.2.4 Tilgang til tilsyn/feiing i kommunale boliger 40

6. Læring og evaluering 41

7. Utfordringer for brannvesenet 42

7.1 Interne utfordringer 42

7.2 Dagens organisering 42

7.3 Personlig og faglig utvikling i ØABV 43

8. Fem dimensjonerende hendelser for brannforebygging i ØABV 43

8.1 Bygningsbrann i tett, verneverdig trehusbebyggelse 44

8.1.1 Dimensjonerende krav forebyggende (sammenfatning av relevant gjennomføringstid, ressurser og kompetanse/kvalitet) 44

8.1.2 Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder 45

8.1.3 GAP 45

8.2 Brann på et stort kjøpesenter 45

8.2.1 Dimensjonerende hendelse: Brann på Grisen storsenter 45

8.2.2. Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder 46
8.2.3. GAP.....47
8.3 Brann i truende rusmiljø 47
8.3.1. Dimensjonerende hendelse: Brann i truende rusmiljø med PLIVO, Gjerstad 47
8.3.2 Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder 48
8.3.3. GAP.....48
8.4 Brann på Sørlandet sykehus Arendal 49
8.4.1 Dimensjonerende hendelse: Brann på sykehus i Arendal 49
8.4.2. Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder 50
8.4.3. GAP.....50
8.5 Trafikkulykke med brann og kjemikalier i vegtunnel på ny E18.....50
8.5.1. Dimensjonerende hendelse: Trafikkulykke med brann og lekkasje av kjemikalier i Fløyheitunnelen E-18 ved Tvedestrand.....50
8.5.2. Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder 51
8.5.3 GAP.....51
9. Ny teknologi og utfordringer 51

1. Sammendrag

1.1 Kort utdrag av konklusjoner og funn i analysen

Forebyggendeanalysen vurderer oppgaver, kompetanse og bemanning på bakgrunn av ROS-analysen og brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter. Minstekravet er en nedre grense; øvrige oppgaver og lokale risikoforhold vurderes i tillegg.

ROS-analysen er oppdatert i 2024, og vi fant at 2 av 3 omkomne i brann siden 2019 tilhørte risikoutsatte grupper. Det er en fallende trend hvor funn i forrige versjon av ROS var at alle omkomne tilhørte utsatte grupper, og i snitt var det 1 dødsbrann i året.

Etablerte rutiner og samarbeid inn mot disse gruppene videreføres og vil være et av de viktigste forebyggende arbeidsoppgavene brannvesenet utfører da vi har en nullvisjon om omkomne i brann.

Fra samme ROS fant vi også at to objekter med krav til 10 minutters utrykningstid faller utenfor krav i brann- og redningsvesenforskriften. Arendal eiendom har planlagt å sprinkle ett av byggene i 2025 og det andre i 2026. Dette vil gi en utrykningstid på mindre enn 20 minutter og krav i forskriften blir da ivaretatt.

Enda flere områder for tett verneverdig trehusbebyggelse har i denne analysen mer enn 10 minutters utryknings tid på grunn av en endring i brannvesenforskriften på hvordan utrykningstid beregnes. Dette gir grunnlag for enda mer fokus på forebyggende tiltak.

Næringsseksjonen har syv fagårsverk i tillegg til avdelingsleder. Administrasjon og beredskap bidrar allerede med samlet 0,5 årsverk, slik at dagens oppgavekapasitet er 7,5 årsverk eksklusive leder. Med dokumentets befolkningsgrunnlag på 72 649 innbyggere brukes 7,3 årsverk som avrundet minimumsramme for arbeid etter forskrift om brannforebygging. Årsverkstabellen i kapittel 5.1.7 samler oppgavene uten dobbelttelling. Med de angitte avgrensningene er samlet planleggingsbehov 8,7 årsverk: 7,3 til forskriftsarbeidet og 1,4 til øvrige oppgaver. Dagens gap er dermed 1,2 årsverk. Én ny heltidsstilling på Stoa gir 8,5 årsverk samlet kapasitet og et gjenstående gap på 0,2 årsverk. Beregningen er en minimumsbasert planleggingsramme, ikke et ferdig tidsmålt totalbehov.

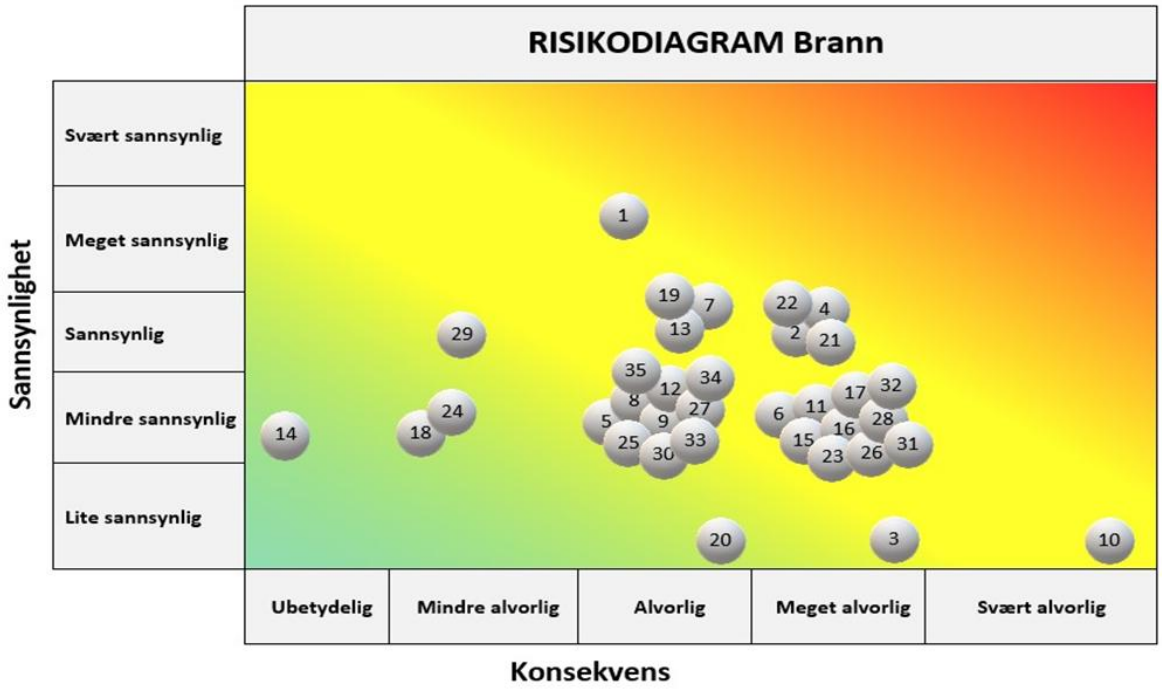
Avdelingsleder forebyggende er leder for både næringsseksjonen og boligseksjonen.

Arbeidet med risikoutsatte grupper prioriteres. Kurs og informasjon inngår i de ordinære oppgavepostene og føres ikke på nytt som et generelt tillegg. Bidraget fra administrasjon og beredskap inngår én gang i samlet kapasitet. Kommersiell kursvirksomhet må tilpasses eller tilføres ressurser slik at den ikke fortrenger lovpålagt arbeid.

Boligseksjonen består av 9 brannforebyggere + 1 seksjonsleder. Avdelingen drives som selvkost der offentlige gebyr finansierer avdelingen. Eventuelt arbeid utover feiing av skorstein og tilsyn av fyringsanlegg må tilføres midler fra brannvesenet.

Fra GAP-analyser ser vi at vi mangler matrikkelopplysninger for 5 av våre kommuner. Tilgang til alle våre kommuners saksbehandlingssystemer vil gjøre det lettere å hente inn nødvending dokumentasjon i det forebyggende arbeidet.

Under er risikodiagrammet for branner i vårt distrikt, hentet fra ØABV sin ROS 2024. Risikobildet danner grunnlag for dimensjonerende hendelser. Metoden er beskrevet i DSB sin veileder til beredskapsanalyse.

1	Boligbrann	19	Industri i industri og lagerbygg
2	Bygårder, blokker, leilighetsbygg	20	Skogbrann
3	Pleie- og omsorgsinstitusjoner	21	Risikoutsatte grupper
4	Omsorgsbolig	22	Driftsbygninger landbruk
5	Kritisk infrastruktur	23	Småbåthavn/gjestehavn
6	Kritisk infrastruktur	24	Campingplass
7	Sykehus	25	Barnehager/skoler
8	Tunnel	26	Idrettshaller/stadion
9	Parkeringshus	27	Kjøpesentre
10	Lang innsatsvei (lange slangeutlegg)	28	Tett verneverdig trehusbebyggelse
11	Overnatting	29	Renovasjon/gjenvinningsanlegg
12	Forsamlingslokaler/utesteder	30	Brann i batterirom på større elektrisk båt
13	Arrangement/1890 bygård	31	Turisthytte
14	Arrangementer	32	Lekeland
15	Kulturhistoriske verdier	33	Brannstasjonen på Stoa
16	Hotell/overnattingssteder	34	Brann i båt, uthavn
17	Hotell/overnattingssteder	35	Brann på Nidarå
18	Industri og lagerbygg		

1.2 Liste over tiltak

Ved gjennomgang av de dimensjonerende hendelsene samt analyse av andre forebyggende oppgaver, listes funnene opp under med henvisning til kapitlene de hentes fra.

1.2.1 Funn gjennom analyse av 5 dimensjonerende hendelser for forebygging av brann

8.1 Øvelser, opplæring og informasjon er viktig for å bevisstgjøre innbyggerne om forebyggende og begrensende tiltak ved brann i tett verneverdig trehusbebyggelse.

8.2 Økt fokus på tilsyn i salgslokaler med store publikumsmasser kan minske risikoen for brann og konsekvensen av brann.

Øvelser, opplæring og informasjon er viktig tiltak for å forebygge brann.

8.3 Forebyggende arbeid rettet mot risikoutsatte grupper må videreføres da 2 av 3 dødsbranner siden 2019 har vært innen disse gruppene. Boligseksjonen må gå tilsyn på fyringsanlegg i boliger samt informere om brannsikkerhet i boligene. Særskilt risiko må følges opp i Trygg

hjemme gruppen[1].

8.4 Det må årlig gjennomføres særskilt tilsyn ved særskilte objekter med behov for assistert rømning.

8.5 Informasjon, øvelser og opplæring i hvordan forebygge brann ved trafikkulykke, samt riktig adferdsmønster ved brann.

Felles for alle analysene er at vi har behov for tilgang til matrikkelopplysninger samt tilgang til alle kommunes byggesaksarkiv/saksbehandlingsprogrammer. Vi har i dag tilgang på 3 tjenestebiler i forebyggende som anses som tilstrekkelig i forhold til dagens behov. Brannforebyggerne har egne biler som følger egen investeringsplan. I tillegg har ledergruppen en egen bil. Beredskapsavdelingen har ATV og IUA har båt som leies av boligseksjonen til oppdrag ute i distriktet uten veiforbindelse.

Kurs- og opplæringsarbeidet inngår i årsverkstabellen i kapittel 5.1.7. Inntektsmålet må vurderes mot faktisk kapasitet og skillet mellom risikobasert opplæring og kommersielle kurs.

1.2.2 Funn gjennom analyse av andre forebyggende oppgaver

5.1.1 Forebyggende arbeid mot risikoutsatte grupper har vært høyt prioritet de siste årene. ØABV har en nullvisjon om antall omkomne i brann. Personer tilknyttet disse gruppene har en høyere sannsynlighet for å omkomne i brann enn andre. Samarbeidsavtaler med alle kommuner i ØABV må på plass for å komme i gang med planlagt arbeid mot de risikoutsatte gruppene. Herunder gjennomføring av opplæring og videre oppfølging. Det må prioriteres 2,0 årsverk til arbeid rettet mot risikoutsatte grupper i forebyggende avdeling.

5.1.2 Tilsynsarbeidet prioriteres med et planleggingsmål på om lag 180 tilsyn årlig. Ved en norm på 70 tilsyn per årsverk tilsvarer dette 2,57 årsverk, avrundet til 2,6. Antall og frekvenser skal avstemmes mot den risikobaserte objektlisten, jf. kapittel 5.1.2.

5.1.3 Barn og unge prioriteres med 0,1 årsverk til Bjørnis og 0,1 årsverk til skoleundervisning. Administrasjonens bistand inngår i det samlede bidraget på 0,5 årsverk fra andre avdelinger og legges ikke til kapasiteten en gang til.

5.1.4 Kurs, undervisning og opplæring føres med 0,5 årsverk, uten aktiviteter som allerede er ført på Trygg hjemme, barn og unge, tilsyn eller trehusmiljø. Rammen gjelder risikobasert opplæring i beregningen. Inntektsmålet på kr 250 000 gir ikke i seg selv ekstra kapasitet; kommersiell kursvirksomhet må avklares særskilt.

5.1.5 Informasjonsarbeid føres med 0,3 årsverk, uten informasjon som allerede inngår i andre

[1] Trygg hjemme gruppen er en intern gruppe i brannvesenet bestående av personer fra forebyggende- og feier avdelingen. Gruppen jobber særskilt inn mot risikoutsatte grupper.

oppgaveposter. Bidrag fra administrasjonen inngår i den samlede støtten på 0,5 årsverk og telles ikke på nytt.

5.1.6 Alle områder med tett verneverdig trehusbebyggelse må kartlegges. Risør og Tvedestrand har ny brannsikringsplan for tett verneverdig trehusmiljø. Arendal starter arbeidet med ny brannsikringsplan i desember 2024.

I tillegg må det utarbeides innsats-/områdeplaner for kartlagte områder.

Brannvesenet må kartlegge bygninger som er klassifisert som vernet eller fredet og oversikten må gjøres kjent for beredskap. I tillegg må det gjøres forebyggende tiltak i byggene for å hindre at slike bygg blir totalskadet i brann.

Boligseksjonen må gå tilsyn/feiing av fyringsanlegg hvert 2. år i alle boliger innenfor tett verneverdig trehusbebyggelse, samt informere om brannsikkerhet i boligene. Særskilt risiko følges opp i samarbeid med andre enheter i kommunene.

Forebyggende har overtatt arbeidet med fakturering av unødige automatiske brannalarmer og det må kartlegges tiltak for å få ned antall unødige alarmer.

Vi har saksbehandling etter farlig stoff forskrift og forskrift om eksplosiv vare, herunder 30-40 søknader om handel eller avfyring av pyroteknisk vare.

Håndtering av overnattingsmeldinger og arrangementer inngår med 0,1 årsverk i den samlede oppgaveberegningen.

Kontroll av utrykningsrapporter i BRIS utfører forebyggende for beredskapsavdelingen.

Brannetterforskning og evaluering etter branner i et samfunnsperspektiv utføres av forebyggende avdeling.

Saksbehandling i forbindelse med reguleringsplaner og byggesaker mm.

Det må sikres at forebyggende avdeling til enhver tid har ansatte som er brann- og/eller byggingeniør. Dette for å bidra inn i saksbehandling, forhåndskonferanser og planarbeid i kommunene. I dette arbeidet er det også viktig at ØABV har tilgang til den enkelte kommunes saksarkiv.

Forebygging av unødige automatiske brannalarmer må prioriteres med oppfølging med god informasjon og veiledning for å sikre at anleggene fungerer etter sin hensikt.

Oppgavene ovenfor er spesifisert og avgrenset i den samlede årsverkstabellen i kapittel 5.1.7. Bekymringsmeldinger inngår i risikoutsatte grupper. ABA, fakturering, BRIS og nøkkelsafer inngår samlet med 1,0 årsverk og skal ikke telles på nytt under andre oppgaver.

5.2.1 Boligseksjonen skal drives etter årsplaner basert på risiko og må også påregne å jobbe mer prosjektbasert i forhold til blant annet risikoutsatte grupper. Feiing og tilsyn med fritidsboliger har et etterslep på over 5 000 skorsteiner. Her vil det være nødvendig med nyetablerte stillinger for å kunne håndtere denne arbeidsmengden. Innen 2030 vil det være behov for 2 nye årsverk, totalt 12 stillinger i boligseksjonen etter dagens rutiner for feiing/tilsyn i bolig og fritidsbolig.

1.2.3 Funn ved analyse av ØABVs tjenester

Forskrift om brannforebygging stiller krav om at ØABV skal være til stede ved oppstått hendelse for å bruke informasjon rundt hendelsen til å forebygge neste. Dette er et arbeid som analyse av de dimensjonerende hendelsene påpeker. Vi vil etablere et system for evaluering av hendelser og bruke erfaringslæring for å forebygge neste. Dette er et arbeid som vi med fordel kan samarbeide med andre lokale brannvesen om på Agder.

Forebyggende avdeling må sikre at det til enhver tid finnes ansatte med kompetanse på området, deriblant kompetanse innen brannetterforskning. Politi, brann og DLE har etablert egen etterforskningsgruppe i Arendal/Agder. Dette er et godt etablert samarbeid som utreder mulige brannårsaker og her kan vi prioritere det forebyggende arbeidet mot faktiske hendelser.

Etter ROS-analysen i 2018 analyserte vi alle dødsbrannene i ØABV de siste 17 årene. Dokumentasjonsgrunnlaget for hendelsene var mer eller mindre fraværende slik at mye informasjon kan ikke fremskaffes. Det forteller oss viktigheten av å prioritere arbeidet fremover. Vi må være til stede etter oppstått hendelse for å forebygge neste.

1.2.4 Funn ved analyse av ØABVs kapasiteter vedrørende ny teknologi og nye utfordringer

Det er montert solcellepanel på tak i flere eksisterende bygg og nye bygg. Vi vil ha fokus på gode innsatsmuligheter for brannvesenet i forhåndskonferanser og fremtidige byggesaker. Ansatte må tilegne seg kompetanse om forhold som kan påvirke brannsikkerheten ved bruk av solcellepanel og annen ny teknologi, herunder lading av batterier.

Et solcelleanlegg består i all hovedsak av solcellepaneler, invertere, batterier, laderegulator, måler og monitoreringssystem, monteringsutstyr, samt kabelføring og koblingsbokser. Solcelleanlegget skal tilfredsstille byggets forutsetninger og begrensninger med hensyn til brannsikkerhet, og skal prosjekteres før det blir installert etter forskrift om elektrisk lavspenningsanlegg (FEL) og NEK400 (norm for elektrisk lavspenningsinstallasjoner). «*Tekniske installasjoner skal prosjekteres og utføres slik*

at installasjonene ikke øker faren vesentlig for at brann oppstår eller at brann og røyk sprer seg», ref. TEK17 § 11-10. Anlegget skal monteres slik at brannvesenet kan utføre sitt arbeid uten unødig fare, ref. RISE rapport 2022:82.

Når anlegget er ferdig prosjektert og installert skal sluttkontroll utføres og samsvarserklæring, som bekrefter at installasjonen oppfyller sikkerhetskravene fra gjeldende lov/forskrift utstedes. Etter FEL er det krav til at anlegget skal inspiseres og vedlikeholdes, der det anbefales at det gjennomføres periodiske kontroller. Videre anbefales det utarbeidelse av risikovurdering med hensyn til skader og elektriske feil.

1.2.5 Funn ved analyse av interne utfordringer for ØABV

For å oppnå nasjonale mål samt egen nullvisjon med våre mål må ØABV drive et aktivt forebyggende arbeid i hele brannvesenet. Nullvisjonen gjør at det må satses på brannforebyggende arbeid, ikke minst overfor utsatte grupper. Det må legges til rette fra avdelingsledere beredskap og forebyggende drar i samme retning og samarbeider med prosjekter hvor det er naturlig. Analysene påpeker viktigheten av samarbeid på tvers, eksempelvis forebyggende og brannforebygger med ulike tilsyn mens beredskap lager innsats-/områdeplaner. Dette arbeidet kan ikke stoppe opp grunnet manglende forankring og prioritering. Da vil hverken nullvisjon eller andre mål nås. Største trussel mot manglende måloppnåelse i henhold til forebyggende arbeid er mangelfull prioritering og forankring i egen organisasjon. Her må det jobbes aktivt sammen mot et felles mål og resultater formidles internt.

2. Innledning

2.1 Bakgrunn

Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) stiller krav til kommunene om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesenet, herunder krav til kompetanse for personell. Forskriften skal bidra til å redusere sannsynligheten og konsekvensene av branner og ulykker.

Med ekstern fagstøtte og bred kommunal forankring ferdigstilte Østre Agder brannvesen (heretter navngitt som ØABV) i 2018 en omfattende ROS-analyse[2] i tråd med kravet i Brann- og eksplosjonsvern-loven § 9, 2. avsnitt. Analysen er revidert i 2024 og har gjennomgått hele 53 hendelser/situasjoner som det er forventet at brannvesenet kan møte. Deretter er det satt sammen 8 dimensjonerende scenarioer som kan utfordre brannvesenets håndteringsevne. 5 av disse scenariene er valgt ut til denne analysen siden de omhandler brannrelaterte hendelser, og dekker til sammen flere av de 53 opprinnelige hendelsene/situasjonene:

- Bygningsbrann i tett verneverdig trehusbebyggelse
- Brann på kjøpesenter
- Brann i truende rusmiljø
- Brann på sykehus
- Trafikkulykke med brann og farlige stoffer

Dette er både store og krevende hendelser man må forvente kan inntreffe, og som brannvesenet derfor må være rustet og forberedt på å håndtere. På bakgrunn av analysens konklusjoner vil plan for fremtidig organisering og dimensjonering av brann- og ulykkes-beredskapen i ØABV fremkomme. Det kan være både organisatoriske tiltak eller tiltak i form av materiell, bemanning og kompetanseheving. Iverksettelsen av tiltakene vil ha sammenheng med brannvesenets prioritering, politiske føringer og økonomiske rammer innen budsjett/andre bevilgninger.

Forebyggendeanalysen og dimensjonerende hendelser er utført av avdelingsleder forebyggende og ansatte ved forebyggende avdeling.

2.2 Avgrensning

Forebyggende analyse fra 2018 er lagt til grunn og endringene er gjort på bakgrunn av hvordan vi best

[2] ROS-analysen/Risiko- og sårbarhetsanalyse er ØABV sin analyse av kjente risiko- og sårbarheter i regionen vår.

kan løse det forebyggende arbeidet med minimumsbemanning etter forskrift om brannforebygging og samtidig ivareta ansvarsoppgaver beskrevet i stortingsmelding n 16.

2.3 Mandat til forebyggende analyse fra brannsjef i ØABV

Ifølge brann- og redningsvesen forskriftens § 8 skal forebyggendeanalysen identifisere hvilken bemanning (personell og kompetanse) som er nødvendig, for utføring av et tilfredsstillende forebyggende arbeid. Det ble utarbeidet en forebyggende analyse i 2018 som nå blir revidert i 2024.

Forebyggendeanalysen vil belyse hvordan Østre Agder brannvesen, dimensjonert etter forskriftens minimumskrav til antall personell på forebyggende avdeling, kan ivareta det brannforebyggende arbeidet i regionen. Herunder hva som prioriteres for å nå et tilfredsstillende forebyggende arbeid, på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 med tilhørende forskrifter. Forebyggende arbeid beskrevet i Stortingsmelding nr. 16 (2023-2024) skal være førende for arbeidet.

2.4 Planprosess videre

ROS-analysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen skal følges opp med nødvendig planverk for å sikre god håndtering av bestemte typer hendelser og viktige risikoobjekter. Forebyggendeanalysen skal blant annet brukes til:

- Utvikle kompetanseplan for brannvesenet
- Sikre sporbarhet og kunne dokumentere hva som er lagt til grunn i analysene
- Lage plan for det forebyggende arbeidet
- Planene skal iverksettes, evalueres og ved behov endres i henhold til erfaringer
- Dimensjonere det forebyggende arbeidet
- Informasjonsplan
- Kommunikasjonsstrategi

3. Visjoner og mål

3.1 Visjon, kjerneverdier og mål for det forebyggende arbeidet i ØABV

Regjeringen har gjennom Meld. St. 16 (2023–2024) Brann- og redningsvesenet— Nærhet, lokalkunnskap og rask respons i hele landet- fastsatt 5 strategiske mål for arbeid med brannvern i Norge.

Nasjonale mål:

- Ingen skal omkomme som følge av brann
- Unngå tap av uerstattelige kulturhistoriske verdier
- Unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner
- Styrket beredskap og håndteringsevne, også for andre ulykker enn brann
- Mindre tap av materielle verdier

Overordnet støtter vi oss på de fem nasjonale målene fra stortingsmeldingen. Dette gjør at det meste av vårt gode arbeid fortsetter som før. For å nå målet, trengs delmål og gode strategier. Nullvisjonen gjør at det må satses på brannforebyggende arbeid, ikke minst overfor utsatte grupper.

ØABVs visjon:

Din trygghet - vår stolthet! I dag og for fremtiden.

ØABV skal være en nytenkende organisasjon som følger samfunnsutviklingen tett. Vi forebygger branner og ulykker og er i stand til å håndtere hendelser vi er rustet for. Vi setter samfunnsoppdraget vårt først og har en helhetlig tilnærming i alt vi gjør. Gjennom samarbeid og respekt for både innbyggere, natur og miljø, bidrar vi til et tryggere samfunn. ØABV skal reflektere mangfoldet i befolkningen og være en attraktiv arbeidsplass som både rekrutterer og beholder dyktige medarbeidere. Vi lærer av erfaring og tilpasser oss samfunnets behov for å levere de beste tjenestene innenfor tilgjengelige ressurser. ØABV skal være en ledende aktør innen forebygging, beredskap og krisehåndtering, for å sikre trygghet og redusere konsekvensene av ulykker og katastrofer.

For å klare dette skal vi ha fokus på følgende kjerneverdier i forebyggende avdeling:

Nytenkende	Vi utfordrer etablerte rutiner og søker innovative løsninger
Handlekraftig	Effektiv og god orden skal gi saklig og hensynsfull saksbehandling

Robust	En pålitelig organisasjon som er utholdende og står stødig under press
Endringsvillig	Samfunnet er i stad utvikling og vår kompetanse må være i takt med utviklingen og sørge for langsiktig planlegging
Inkluderende	Tilpasset arbeidsmiljø til mangfoldet blant ansatte i avdelingene og gi alle reell mulighet til å delta i det faglige og sosiale fellesskapet.

Forebyggende avdeling har følgende strategiske mål for 2025-2030:

Handlekraftig
Optimalisere bruk av ressurser på tvers av seksjonene, men allikevel innenfor eget ansvarsområde.
Investere i ny teknologi for bedre situasjonsforståelse og koordinering i det forebyggende arbeidet.
Videreføre ordningen med to lærlinger og i tillegg øke bemanningen til 12 brannforebyggere for å kunne håndtere merarbeid med fritidsboliger.
Utvikle en langsiktig plan som tar hensyn til samfunnsutviklingen og klimaendringer.
Forsterke samarbeidet med andre nødetater, kommuner og relevante aktører for helhetlig samfunnssikkerhet.
Systematisk kartlegge og evaluere risikoer i vårt ansvarsområde for målrettede tiltak.

Robust organisasjon
Sørge for kontinuerlig vedlikehold og tilegne seg ny kompetanse
Videreføre en kultur som fremmer samarbeid mellom avdelingene, læring og psykologisk trygghet for de ansatte og kommunen i sin helhet. Herunder samarbeid om å få ned antall branner.
Sikre erfaring og fleksibilitet i arbeidet, slik at vi alltid kan håndtere kommunens ansvar etter brann- og eksplosjonsvernloven.

Nytenkende
Utforske og ta i bruk ny teknologi, som sensorer og kunstig intelligens.
Skape en kultur der ansatte oppfordres til å tenke nytt og komme med forbedringsforslag.
Identifisere og implementere bærekraftige løsninger i alt fra kjøretøy til bygg og drift.

Endringsvillig
Være synlige i lokalsamfunnet gjennom forebyggende arbeid, øvelser og informasjonskampanjer.
Tilpasse tjenestene til demografiske og strukturelle endringer i vårt ansvarsområde. Samarbeide med utdanningsinstitusjoner og lokale aktører for å rekruttere og bygge fremtidens brannpersonell.

Inkluderende

Tilpasset arbeidsmiljø til mangfoldet blant ansatte i avdelingene og gi alle reell mulighet til å delta i det faglige og sosiale fellesskapet.

3.2 Lovkrav, forskriftskrav og forebyggende oppgaver

3.2.1 Brann- og eksplosjonsvernloven

Brannvesenets oppgaver knyttet til brannforebyggende virksomhet og beredskap mot branner og akutte ulykker er regulert i brann- og eksplosjonsvernloven. Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser.

Forebyggende avdeling skal iht. § 11:

a. gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker

b. gjennomføre brannforebyggende tilsyn

c. gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på veg og jernbane

d. utføre nærmere bestemte forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner

h. sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Forebyggende avdeling skal i tillegg føre tilsyn med særskilte brannobjekter jf. § 13.

3.2.2 Brann- og redningsvesenforskriften – krav til ROS

Forskrift 15. september 2021 nr. 2755 om organisering, bemanning og utrusning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) trådte i kraft 1. mars 2022. Forskriften utfyller pliktene i brann- og eksplosjonsvernloven. Dette er den mest sentrale forskriften som regulerer hvordan ØABV skal dimensjonere sin forebyggende avdeling. Den lister opp spesifikke kompetansekrav i forhold til arbeidsoppgaver. Kommunene er pliktige til å oppfylle disse minimumskravene og gjennom en ROS-analyse vurdere om dette er tilstrekkelig.

Forebyggendeanalysen skal identifisere personell og kompetanse som er nødvendig for tilfredsstillende forebyggende arbeid. Brann- og redningsvesenforskriften § 8 krever minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere til arbeid etter forskrift om brannforebygging. Leder og feiing/tilsyn med fyringsanlegg kommer i tillegg. Oppgaver utenfor denne rammen må ha egne ressurser.

I henhold til § 9 i Brann- og eksplosjonsvernloven skal alle kommuner etablere en risiko- og sårbarhetsanalyse. Forskriften er tilpasset større brannsamarbeid i tråd med målsettingen om å utvikle enda bedre brann- og redningsvesen. De viktigste endringene er analysekravene (§§ 6-9), en tydeliggjøring av brannsjefens ansvar og oppgaver (§ 11), utalarmering av nærmeste ressurs (§ 24) og detaljerte plikter til nødmeldesentralen (§§ 28-33).

Involveringen i selve analysearbeidet og forankring i kommuneledelsen eller representantskapet hva som er dimensjonerende scenarioer og i hvilken grad brann- og redningsvesenet makter å håndtere dem (analyseresultatene/ konklusjonene i ØABV ROS). I *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen* er dette forklart nærmere.

3.2.3 Forskrift om brannforebygging

Forskriften skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann, og begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Kommunen skal kartlegge sannsynligheten for brann og konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier i kommunen. Kommunen skal herunder kartlegge utsatte grupper i kommunen som har en særlig risiko for å omkomme i eller bli skadet av brann, og brannobjekter der brann kan føre til tap av mange menneskeliv.

3.2.4 Andre styrende forskrifter

Det er flere forskrifter som er styrende for ØABVs forebyggende arbeid. Det stilles krav til brann- og redningstjenesten i *Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff* og *Forskrift om håndtering av farlig stoff*. Internkontrollforskriften gjelder for alle virksomheter.

Formålet med forskriften om eksplosjonsfarlig stoff er å sikre at enhver håndtering av eksplosjonsfarlig stoff skjer på en slik måte at risikoen for brann, eksplosjon, uhell og ulykker er redusert til et nivå som med rimelighet kan oppnås. Det enkelte kommunestyre kan fastsette forskrifter om begrensninger eller forbudssoner i bruk av fyrverkeri i spesifikt angitte områder.

Formålet til *Forskrift om håndtering av farlig stoff* er å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot uhell og ulykker med farlig stoff.

3.2.5 Ny brann- og redningsvesenforskrift

I 2022 kom en ny brann- og redningsvesenforskrift. Denne erstattet tidligere dimensjoneringsforskrift. Allerede i ROS-analysen ble begrepet innsatstid erstattet med utrykningstid samt definisjon av tettsted valgt til å følge SSB's definisjon. Dette er en endring som ble valgt å innføre for ØABV i 2018. Det skal fortsatt være minimum 1 årsverk per 10000 innbyggere og egen avdelingsleder i tillegg. Dagens bemanning og samlet ressursbehov er avstemt i kapittel 5.1.7. Lederstillingen holdes utenfor fagårsverkene. Det er startet opp ny fagskole for utdanning av branntjenestepersonell. I tett samarbeid med fag- og kompetansemiljøer i hele landet jobber DSB med å etablere en ny utdanning for brann og redning. Målet er at de ansatte i brann- og redningsvesenet skal få nødvendig kompetanse for å møte fremtidens utfordringer. Det er derfor viktig at intern kvalitetshåndbok gjennomgås og revideres på de punktene hvor det stilles kompetansekrav til ansatte.

Eksempler på forhold som kan innebære at kommunen må tilføre det forebyggende arbeidet ytterligere ressurser dersom oppgavene ikke kan ivaretas innenfor minstekravet er:

- store brannrisikoobjekter i kommunen
- risikoobjektene har stor kompleksitet og /eller objekteierne har vist liten vilje til å investere i brannsikring svak kompetanse (nyansatte) innen brannforebygging
- det tidligere er gjennomført utilfredsstillende brannforebyggende arbeid i kommunen
- arbeidet med informasjons- og motivasjonstiltakene er omfattende – eksempelvis kreves det økt oppmerksomhet overfor risikogruppene
- forebyggende-området (herunder feiertjenesten) pålegges andre ikke lovpålagte oppgaver, herunder tilsyn med andre brannobjekter.

Kvalifisert personell i forebyggende avdeling er en ressurs som med fordel kan benyttes til brannforebyggende oppgaver som går ut over minstekravene i lovgivningen. Slike oppgaver kan være å:

- bistå ved opplæring av brannvernansvarlige
- delta i møter som berører branntekniske spørsmål, men som ikke er knyttet opp mot tilsynet med særskilte brannobjekter
- holde foredrag i lokale forsamlinger
- observere/delta i øvelser ved bl.a.:
    - skoler, barnehager
    - aldershjem, sykehjem, sykehus
    - hoteller, overnattingssteder
    - industribedrifter, salgslokale

4. Forebyggende arbeid i ØABV

4.1 Dagens organisering av forebyggende arbeid sett opp mot nasjonale strategiske mål

For å oppnå nasjonale strategiske mål må ØABV sørge for at vi innehar riktig kompetanse for arbeidet. Kompetansen avdelingen sitter på er i stor grad knyttet til brann- og redningsvesensforskriften. Vi har to branninspektører, samt flere ingeniører i næringsavdelingen. Alle brannforebyggerne har utdanning som feiersvenn og i tillegg to lærlinger til brannforebygger/feiersvenn. Noen ansatte i forebyggende avdeling har andre fagbrev i tillegg til feiersvenn.

For forebyggende avdeling er kompetansen i stor grad knyttet opp til eksisterende arbeidsoppgaver, og lite til et funksjonsbasert arbeid som forskrift om brannforebygging legger til grunn. Vi skal i mye større grad selv avdekke risiko og iverksette tiltak for å redusere både risiko og konsekvenser av hendelser. Til dette arbeidet krever det kompetanseløft iht. relevante kurs som arbeidet krever. Et eksempel der er risikoutsatte grupper. Hva er riktig kompetanse for å arbeide inn mot risikoutsatte grupper? Er det helserelatert bakgrunn eller ingeniør/feier med relevante kurs? Svaret er vanskelig å gi, vi må lære av veien vi går. Det forteller oss at vi må bli flinkere til å synliggjøre våre behov for å finne gode løsninger til utfordringene vi må løse.

ØABV er godkjent opplæringsbedrift, og boligseksjonen tar jevnlig inn lærlinger. En lærling vil kun feie frem til bestått fagbrev som feiersvenn. Opplæring av nye lærlinger er et samfunnsmessig bidrag til lokalt utdanningsløp gjennom OKAB. Dette gir i tillegg boligseksjonen en positiv faglig utvikling og bør videreføres.

4.1.1 Ingen omkomne i brann

I Stortingsmelding nr. 16 er det gitt noen mål og rammer som legges til grunn for det forebyggende arbeidet i brannvesenet. Behov og tiltak for å oppnå målene som settes er beskrevet under. Tiltakene vil settes i prioritert rekkefølge i sammendraget der vi vurderer tiltakene og forventet effekt av disse.

ROS-analysen er oppdatert i 2024, og vi fant at 2 av 3 omkomne i brann siden 2019 tilhørte risikoutsatte grupper. Det er en fallende trend hvor funn i forrige versjon av ROS var at alle omkomne tilhørte utsatte grupper, og i snitt var det 1 dødsbrann i året.

ØABV ligger noe høyere enn landsgjennomsnitt på omkomne i brann i forhold til innbyggertall. Vi kan forvente omtrent 1 omkomne per år i brann om statistikken legges til grunn. For å oppnå en null visjon må dette arbeidet prioriteres høyt og tillegges nok ressurser.

Dette krever en målrettet strategi for brannforebyggende arbeid mot risikoutsatte grupper og et godt samarbeid med ressurser i beredskapsavdelingen er viktig i dette arbeidet. I tillegg til eget arbeidet må det forventes at aktive brannsikringstiltak prioriteres i kommunenes budsjetter kommende år. Det er derfor viktig at vi sammen med kommunene lager en strategi for oppgradering av brannsikringstiltak i bygg hvor det er kjent at det bor risikoutsatte grupper. Dette vil være et nødvendig tiltak for å oppnå nullvisjon. I praksis vil det si at sikkerhetsnivået for sykehjem må opp på dagens nivå (TEK 17). På litt lengre sikt vil det være en god gevinst i å kreve automatisk slokkeanlegg i alle boliger ved nyoppføring. Dette vil i større grad gi livsløpsstandard for boliger. Dette harmoniserer godt med tanke på at vi blir flere og flere eldre i Norge i årene som kommer. Samtidig som at flere kommuner ønsker at flere eldre bor lenger hjemme i egen bolig.

4.1.2 Færre skadde i brann

Ved å gjennomføre ovennevnte tiltak vil økt sikkerhetsnivå i bygninger bidra til at startbrannen begrenses til en liten brann, og konsekvensen for personer som oppholder seg i bygget reduseres med hensyn til brannskader. Samtidig vil det være viktig å drive informasjonsarbeid om riktig måte å behandle brannskader på. Vi vil implementere arbeid med det nasjonale https://skyilden.no/ prosjektet i alt relevant forebyggende arbeid. Brannvernopplæring/informasjon og spesielt forebyggende arbeid rettet mot barn og barnefamilier.

Mål:

- Redusere liggedøgn på sykehus pga brannskader med 40 % neste 5 år (2019-2023 målt mot 2014-2018)

4.1.3 Unngå tap av uerstattelige kulturhistoriske verdier

Brannvesenet har ikke egen database som omhandler nødvendige detaljer om fredete bygg. Det er derfor essensielt at det etableres tett kontakt med fylkeskommunen og Riksantikvaren for å fremskaffe oversikt, og synliggjøre hvor det er hensiktsmessig å gjøre tiltak. Oversikten må årlig revideres i samarbeid med fylkeskommunen og Riksantikvaren for å ha oversikt over hvilke bygninger som er fredet. Skal gjøres kjent for 110-sentralen og beredskapsavdelingen.

Samtidig som det er kjent for brannvesenet hvilke bygg som har høy prioritet i forbindelse med brann. I dag finnes databasen Askeladden med oversikt over registrerte bygg. Databasen er ikke i dag tilgjengelig for 110-sentralen ved en brannmelding.

Brannvesenets utrykningstid skal ikke overstige 10 minutter i tettbebyggelse med særlig rask og omfattende brannspredning. Utrykningstid til flere av områdene med tett verneverdig

trehusbebyggelse har utrykningstid på mer enn 10 minutter, dette gjelder blant annet Lyngør hvor konsekvensen av en områdebrann kan bli stor.

Målene er som følger:

- Ingen brannsikrede fredede enkeltbygninger skal bli totalskadet i brann.
- I tett verneverdig trehusmiljøer skal ikke mer enn én bygning bli totalskadet i brann (dvs. unngå spredning til større områdebrann)
- I kirkebygg skal det mest verdifulle inventar/relieffer kunne reddes ut hvis en totalbrann er uunngåelig.
- Mål om å få installert brannalarmanlegg og automatisk slokkeanlegg med direkte varsling til 110 i alle fredete bygninger for å sikre tidlig varsel og redusere konsekvensen av en brann.
- Følge opp plan for tett verneverdig trehusbebyggelse for Tvedestrand og Risør, samt bidra i arbeidet med ny plan i Arendal.
- For alle bygg med verdifullt inventar skal virksomheten/eier lage en verdisikring/redningsplan av verdier som skal reddes ut før bygget skades i brann. Denne må gjøres kjent for brannvesenet. Brannvesenet må være en stor pådriver i dette arbeidet.
- Alle bygg bygget før 1650 må ha automatisk slokkeanlegg. Resterende bygg skal som et minimum ha brannalarmanlegg med direkte varsel til 110.

4.1.4 Unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner

Her vil det forebyggende arbeidet for å unngå branner som lammer kritiske samfunnsobjekter innebære systematisk tilsynsarbeid. Dette blir beskrevet i eget kapittel om tilsyn.

Systematisk kartlegge og definere bygg og installasjoner som er samfunnskritisk og registrere særskilte objekter.

Eksempler på kritiske samfunnsfunksjoner:

- Oppfølging av sårbare grupper (tas høyde for i risikoutsatte grupper)
- Nødvendige helse- og omsorgstjenester (tilsyn/planverk på sykehus/sykehjem/omsorgsbolig)
- Kommunens kriseledelse og krisehåndtering (defineres som tilsynsobjekt/planverk alle rådhus)

4.2 Tiltak for å nå målsetninger for det forebyggende arbeidet

Alle innbyggerne skal vite at ØABV fokuserer på visjonen *Din trygghet – vår stolthet. I dag og for fremtiden.*

Forslag til tiltak som må gjøres for å nå målsetninger for det forebyggende arbeidet er listet opp under. Listen vil konkretiseres og gjengis med prioriteringer under sammendrag:

- Helsprinkle alle bygg med overnatting og assistert rømning, herunder sykehjem, omsorgsboliger, barnevernsinstitusjoner, hoteller, kommunale utleieboliger med særskilt risiko, asylmottak.

- Lokal forskrift som gir brannvesenet hjemmel til å gå ordinære tilsyn i utleieboliger, samt kreve automatisk slokkeanlegg i alle nye boliger under oppføring. Samt kreve installasjon av komfyrvakt i eksisterende boliger og brannalarmanlegg i alle kommunale utleieboliger.
- Jobbe målrettet inn mot risikoutsatte grupper. Kartlegge gruppene og iverksette tiltak. Informasjon, øvelser og opplæring viktige tiltak.
- Lage et system for evaluering av hendelser i etterkant av branner i tillegg til å drive brannetterforskning. Dette skal gjøres for å forebygge neste hendelse.
- Brannvesenets forebyggende arbeid skal være synlig og godt kjent i kommunene med god tilgjengelighet for innbyggerne.
- Nettsiden må til enhver tid være oppdatert med lettfattelig og tydelig informasjon.
- Brannforebyggende sikkerhetsarbeid rettet mot barn og unge i barnehage/skoler og i hjemmet er et viktig satsningsområde for oss.
- Vi skal være en viktig bidragsyter i forhåndskonferanser ifm. reguleringsplaner/byggesaker.
- Utføre årlig tilsyn i særskilte §13 objekter kategori A med overnatting.

5. Dagens situasjon i ØABV

Det forebyggende arbeidet i ØABV er delt opp i to seksjoner, næring og bolig. Dagens organisering og bemanning er i 2024 nyetablert og er i dag fordelt på følgende to stasjoner i våre 7 kommuner:

A2 – Arendal stasjon

- Virksomhetsleder forebyggende
- 6 branningeniør/branninspektør næringsseksjon
- 6 brannforebyggere + avdelingsleder boligseksjon

A4 – Risør stasjon

- 2 brannforebyggere boligseksjon
- 1 lærling brannforebygger boligseksjon
- 1 branninspektør næringsseksjon

5.1 Næringsseksjonen

ØABV har i dag ca. 73 000 innbyggere i ansvarsområdet. Det vises til krav i brann- og redningsvesenforskriften § 8 hvor det står: *Brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging, og dette skal utføres med minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i ansvarsområdet. I tillegg til personell til brannforebyggende arbeid gjelder krav til årsverk til leder for forebyggendearbeid, jf. forskriften § 11, og*

krav til bemanning ved feiing og tilsyn med fyringsanlegg etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 17.

Befolkningsgrunnlaget på 72 649 innbyggere gir 7,2649 årsverk, omtalt som en avrundet planleggingsramme på 7,3 årsverk. Leder og boligseksjonens feiing/tilsyn med fyringsanlegg kommer i tillegg.

Næringsseksjonen har syv fagårsverk og én lederstilling, altså åtte årsverk inkludert leder. I tillegg bidrar administrasjon og beredskap allerede med samlet 0,5 årsverk til oppgavene i analysen. Ansatte har godkjent forebyggende kurs med unntak av én nyansatt. Fordeling og kompetanse i støttebidraget må fremgå av årsplanen.

Forebyggende arbeid må måles over tid. Derfor er det særdeles viktig at det utarbeides gode planer og strategier som blant annet beskriver mål for brannvesenet og det forebyggende arbeidet. Dette arbeidet må følges opp med årlig evaluering og justeres om behov. Etter noen år vil vi ha mulighet til å se om arbeidet utgjorde en forskjell eller om strategien må endres.

5.1.1 Risikoutsatte grupper

I mange år har man sett tendenser til at noen grupper mennesker er ekstra utsatt for å omkomme i brann. Både fordi de oftere starter branner eller ikke oppfatter at det brenner og fordi mange kan ha vansker med å slokke eller komme seg bort. Dette omfatter 4 hovedkategorier:

- Eldre (>67 år)
- Arbeidsinnvandrere, flyktninger og asylsøkere
- Rusmisbrukere
- Psykiatri

En kombinasjon av de ulike gruppene nevnt over kan gjøre personer ekstra utsatt for brann. For eksempel eldre som bruker rusmidler eller har psykiske problemer. Flyktninger og asylsøkere var en mye større kategori tidligere hvor det var stor innvandring. I dag har vi ingen operative asylmottak i vår region vist til i ROS-analysen. Kategoriene er mer utdypet i ROS-analysen.

- 8 av 10 som omkommer i brann bor i egen bolig
- Aldersgruppen 70-79 år har dobbelt så stor sjanse for å omkomme enn aldersgruppen 20-69 år
- 5 ganger flere i aldersgruppen over 80 år dør i brann enn aldersgruppen 20-69 år

Forskrift om brannforebygging setter krav til oss at vi skal jobbe risikobasert, noe som innebærer at prioriteringer og ressurser skal benyttes ut fra hvor det er størst risiko for liv går tapt. Punktene over viser deler av utfordringen vi står overfor og hvor risikoen er størst. Vår egen dødsbrannstatistikk underbygger også dette.

I forebyggende årsplan vil det fremkomme tydeligere hvilke arbeidsoppgaver og planer som ligger under dette årsverket.

Vi vet at flere som omkommer i brann og hører til en risikoutsatt gruppe, mottar ingen kommunale tjenester i hjemmet. Et viktig arbeid er derfor å fremskaffe opplysninger om risikoutsatte grupper som ikke er med i kommunalt register. En nasjonal kampanje som aksjon boligbrann vil etter en kartlegging være et nyttig verktøy til å nå denne gruppen. I tillegg må vi bidra med målrettet informasjonstiltak på alle organiserte treffsteder som jobber med rus og psykiatri.

Forventet arbeidsmengde rundt arbeidet med risikoutsatte grupper er beregnet til 2 årsverk, hvorav 1,8 årsverk til trygg hjemme og 0,2 årsverk til bekymringsmeldinger.

5.1.1.1 Kriterier for å havne i kategoriene

Eldre

Dette er den klart største gruppen og i ROS-analysen har vi valgt å kategorisere inn eldre over 67 år som bor alene/eller sammen med andre i egen bolig. En del av bakgrunnen for valget er knyttet til statistikk som utgis av statistisk sentralbyrå (SSB) om temaet. Dette gjør det enkelt for oss å fremskaffe statistikk for omfanget av gruppen. Ulempen er at mange flere personer enn strengt tatt de nødvendige faller inn i kategorien. Fordelen med det etter vårt syn er at vi starter med et målrettet forebyggende arbeid på et mye tidligere tidspunkt som igjen forebygger personer fra å ikke havne inn i kategorien. Kan vi i tillegg være en pådriver for å få installert branntekniske sikkerhetsinstallasjoner (les: automatisk slokkeanlegg, brannalarmanlegg etc.), vil sikkerhetsnivået i boligen være mye høyere enn tidligere. Omtrent 19 % av våre innbyggere faller inn i kategorien. Dette er klart mye mer enn om grensen hadde blitt satt på eksempelvis 75 år. Risør er den kommunen med flest innbyggere (23 %) prosentvis i forhold til innbyggertall i kategorien og Froland har minst (15 %).

Rus

Dette er nok den vanskeligste gruppen å nå inn til med tanke på brannsikkerhet. I tillegg kan dette være en gruppe som ikke har mange nære pårørende. Her handler det mye om godt samarbeid med de ulike etater og grupper som jobber med mennesker som har problemer med rus. Her vil det også være svært viktig å tenke på tildeling av bolig.

Kommunene har god oversikt over de personene som de har tildelt kommunale boliger til. NAV har god oversikt over de personene som får offentlig støtte til bolig. Noen av disse vil være innenfor kategorien. Samtidig vil det være mørketall i forhold til omfanget siden det er personer, som av diverse grunner ikke mottar offentlige tjenester. Dette vil være privatpersoner som per nå klarer seg på egenhånd eller ved hjelp av egen familie eller andre pårørende. Kommunene, politi og SSHF

(Sørlandets sykehus HF) har oversikt over mange rusmisbrukere, men grunnet taushetsplikt er det utfordrende for oss å få samme oversikt. Kriteriet for å falle inn i denne ruskategorien vil være misbruk som påvirker egen og/eller andres sikkerhet. Omfanget av kategorien er i stor grad knyttet til de som mottar en eller flere tjenester av kommunen, SSHF, politi eller NAV samt kombinasjon av disse. Utfordringen til det forebyggende arbeidet i første omgang vil knyttes mye opp til øvelser/opplæring av det personellet som håndterer personene i kategorien. Flere av personene i kategorien har liten evne til å vurdere egenrisiko og vil være en utfordrende gruppe å drive holdningsendrede arbeid mot.

Psykiatri

Det finnes lite statistikk og forskningsmateriale som sier noe om sammenhengen mellom brann og psykiske problemer, men det finnes noen indikasjoner på en slik sammenheng. Psykiatri og rus henger ofte sammen.

Det er usikkert i hvor stor grad informasjon har innflytelse på de utfordringene som denne risikogruppen har i forhold til brann. For å nå denne gruppen best mulig med informasjonen kan det være hensiktsmessig å bruke videreformidlere som foresatte og helse- og sosialtjenesten i kommunen. Aller helst bør informasjon brukes sammen med andre virkemidler som tilsyn og regelverk. Som i forrige kategori er det utfordrende å få en fullstendig oversikt over denne kategorien grunnet taushetsplikten i helsevesenet, kommunale enheter etc.

Brannvesenets satsing mot denne kategorien forutsetter et tett samarbeid med helse grunnet at innenfor denne kategorien har vi en større andel påsatt branner enn ellers i andre kategorier. Kategorien inneholder mange mørketall siden vi kun kan definere kjente utfordringer og de som mottar en eller annen form for støtte- og oppfølgingsordning. Samarbeid med kommunale/offentlige oppfølgingstjenester samt øvelser og opplæring rettet mot kategorien vil være viktige tiltak for oss å sette i system og utføre. I et fåtalls tilfeller hvor en villet handling setter egen og andres sikkerhet i fare må vi inn i hvert enkelt tilfelle og vurdere hensiktsmessige tiltak, hvorav alt fra informasjon til installasjon av branntekniske sikkerhetsinstallasjoner må vurderes.

Innvandrere

10 % av befolkningen i vår region er innvandrere. Prosentvis i forhold til innbyggertall er det flest i Åmli (13 %) og Arendal kommune (13 %), mens det er færrest i Froland (9 %). Mange av flyktningene som er kommet i senere år er fra Ukraina og er i hovedsak eldre personer og yngre damer. Brannfrekvensen hos enkelte innvandrergrupper øker som følge av dette. Fremover vil kanskje denne kategorien endres mest av de nevnte kategoriene. Vi har ingen asylmottak i vår region per i dag. Det innvandres ikke like

mange flyktninger og asylsøkere som foregående år og flesteparten som innvandrer er arbeidsinnvandrere.

Trygg hjemme-gruppen har startet opp med informasjonsarbeid rettet mot enkelte innvandrergrupper. Det vil være viktig å følge opp dette arbeidet i alle kommuner, særskilt Åmli som har flest per innbygger. Samarbeidsavtaler med alle kommuner er på plass sammen med tilbud om tiltak for innvandrere. På sommerhalvåret er det et større antall arbeidsinnvandrere enn ellers i året. Flere personer forventes å bo i midlertidige boliger med lavere krav til standard enn godkjente helårsboliger. Dette er med på å skape et risikobilde som vi må ha et forhold til å iverksette tiltak mot. Det er fortsatt naturlig å vise til dødsbrannen i Drammen i 2008 hvor 7 polske arbeidere omkom.

5.1.1.2 Forebyggende arbeid rettet mot utsatte grupper

Fra ROS-analysen i 2018 fant vi at alle omkomne i brann de siste 17 år i ØABV tilhørte en eller flere kategorier av utsatte grupper. Etter å ha undersøkt politirapportene nøye fremkom det i 2 tilfeller at personene i hendelsene ikke falt inn under begrepet utsatte grupper. Grunnet mangelfull evaluering er det vanskelig å finne sammenfallende faktorer i alle 11 tilfellene hvor risikoutsatte grupper har vært involvert. Det er likevel nærliggende å anta at minst halvparten av disse mottok en eller annen form for offentlig eller kommunal hjelp eller selv har frasagt seg muligheten til hjelp. I fremtiden må vi definitivt være til stede dersom tilsvarende hendelser forekommer.

Vi må delta aktivt gjennom brannetterforskning, evaluere hendelsen og aktivt bruke evalueringen for å forebygge neste hendelse. For å få en god kontinuitet og erfaringslæring i brannetterforskningsarbeidet er skriftliggjøring av arbeidet viktig. Politiet ønsker at brannvesenet utarbeider rapporter etter branner hvor lokal etterforskningsgruppe har etterforsket brannen. Dette arbeidet må brannvesenet prioritere.

Samarbeidsavtaler mellom brannvesenet og eierkommunene skulle på plass innen 2017 etter plan, men er ikke utført. Avtalene forplikter begge parter til et utstrakt samarbeid rundt blant annet opplæring/undervisning samt oppfølging av risikoutsatte grupper. Det er viktig at dette kommer på plass snarest da det i mange tilfeller vil være en grunnstein i samarbeidet mellom kommunale enheter og brannvesenet. Det er utført noe opplæring og undervisning mot innvandrergrupper i 2017. Vi må også kartlegge omfanget av de personer som tilhører risikoutsatte grupper som ikke mottar en eller annen form for støtte- og/eller oppfølgingstjenester fra det offentlige. Her er det mye mørketall. I kapittelet over beskrev vi at et kriteria for å havne inn under begrepet risikoutsatte grupper, er at de mottar en eller annen form for offentlig hjelp. Vi må starte arbeidet vårt med det som er kjent og utvide det etter hvert til det som ikke er kjent per i dag.

5.1.2 Særskilte brannobjekter

Kommunen ved brannvesenet skal identifisere og føre tilsyn over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier. Tilsynet skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten, herunder bygningsmessige, tekniske, utstyrsmessige og organisatoriske brannsikringstiltak og forhold av betydning for gjennomføring av brannbekjempelse og øvrig redningsinnsats. Nedgangen i antall branner i landbruket de siste årene henger sammen med systematisk forebyggende arbeid fra både myndigheter, landbruksnæringen og forsikringsbransjen. For å få til et målrettet forebyggende arbeid, er det nødvendig å koordinere innsatsen til de ulike aktørene i sektoren og brannvesenet må følge opp store driftsenheter i landbruket hvor det er fare for tap av mange liv.

Et særskilt brannobjekt er alle typer brannobjekter som er omfattet av brann- og eksplosjonsvernlovens § 13 og er oppdelt i følgende 3 kategorier:
a) Brannobjekter hvor brann kan medføre tap av mange liv.
b) Brannobjekter som ved sin beskaffenhet / virksomhet antas å medføre særlig brannfare eller fare for storbrann med samfunnsmessige konsekvenser.
c) Brannobjekter med særlig kulturhistorisk verdi.

I vår region er det registrert 385 særskilte brannobjekter.

	Særskilte brannobjekter			
Kommune	**A**	**B**	**C**	**Sum**
Arendal	148	36	16	**200**
Froland	19	9	2	**30**
Vegårshei	11	6	1	**18**
Åmli	14	5	0	**19**
Gjerstad	10	3	1	**14**
Tvedestrand	30	10	6	**46**
Risør	42	15	1	**58**
Sum	**274**	**84**	**27**	**385**

Tilsyn som virkemiddel i særskilte brannobjekter blir vurdert etter risiko med hyppighet en til fire års tilsynsintervall. Flere objekter blir vurdert til tilsynsfrekvens hvert annet år. De fleste C-objektene gås hvert fjerde år. Enkelte av C-objektene har fyringsanlegg hvor ØABV utfører feiing/tilsyn. Bolig og §13 tilsyn bør utføres samtidig på de objektene hvor det er naturlig.

Fra 2019-2023 har det vært 66 branner i særskilte brannobjekter, hvorav 25 brann i bygning, 29 branntilløp komfyr og 12 branntilløp i bygg annet. Automatisk brannalarm varslet 46 av disse

brannene, i 4 tilfeller så eller luktet noen røyk eller flammer, 3 ble oppdaget av røykvarsler og 1 utløste et automatisk slokkeanlegg. Hovedfunksjon i de byggene hvor der har vært branntilløp er 2/3 boligformål og 1/3 annen næring (6 sykehus og primærhelse-bygning, 5 hotellbygning, bygning for overnatting, 5 skolebygning, universitet- og høgskolebygning, 2 annen bygning, 2 Forretningsbygg, 1 industri-, energiforsynings- og lagerbygning, 1 museums- og bibliotekbygning, kulturhus, bygg for religiøse aktiviteter, 1 kontorbygning).

Hva er et tilsyn?
Et tilsyn er et møte mellom eier/bruker og brannvesenet hvor brannteknisk dokumentasjon for bygget gjennomgås. Har virksomheten dokumentert det branntekniske sikkerhetsnivået i bygget, og sikker bruk av bygget? Har eier iverksatt nødvendige rutiner for kontroll og vedlikehold av branntekniske installasjoner?

Prioritering av tilsynsarbeidet i ØABV

Tilsynspersonell skal prioritere objekter og virkemidler etter risiko. Analysen viderefører om lag 180 tilsyn årlig som planleggingsmål, med oppfølging av avvik. Med 70 tilsyn per årsverk blir behovet 180/70 = 2,57 årsverk, avrundet til 2,6. De tidligere oppgitte andelene på 30 prosent av A-, 50 prosent av B- og 25 prosent av C-objektene gir om lag 131 tilsyn, ikke 180. Målet på 180 må derfor avstemmes mot en oppdatert objektliste og årlige tilsyn i A-objekter med overnatting. Samme objekt skal telles én gang. Inntil dette er gjort, er 2,6 årsverk et planleggingsanslag basert på måltallet, ikke en verifisert frekvensberegning.

Alle tilsynsrapporter skal følges opp til avvikene lukkes. Dette er et omfattende arbeid. Vi må påregne å bruke mye ressurser fremover for å oppnå tilfredsstillende sikkerhetsnivå i særskilte brannobjekter. Det må også forventes at det kan bli stilt kritiske spørsmål til brannvesenets myndighetsutøvelse i tilsynsarbeidet eller mangelfullt tilsynsarbeid over tid dersom en hendelse oppstår i et særskilt brannobjekt. Det er derfor viktig at brannvesenet prioriterer ressurser og kompetanse til dette arbeidet. Kompetanse er gitt av krav i dimensjoneringsforskrift og må være førende.

De registrerte særskilte objektene i dag består av de opprinnelige kommunevise objektene fra før sammenslåing. I nyere tid har det vært en del byggeaktivitet i kommunene og det er et klart behov for å kartlegge objekter ifm. registrering, deriblant kan det spesielt trekkes fram landbruksnæring med større driftsbygninger og stort dyrehold. Med tanke på visjon om null omkomne i brann vil det også gjelde tap av dyreliv sågar som menneskeliv.

Forskrift om industrivern stiller krav til beredskap og NSO gjennomfører tilsyn. For at brannvesen skal kunne planlegge sin beredskap må det være et tett samarbeid med de industrivernpliktige virksomhetene som f.eks. Morrow. Dette gjelder generell forståelse for omfang, kompleksitet og

konsekvenspotensialet til hendelser i industrien, slik at brannvesenet sammen med industrien best kan forebygge en eventuell hendelse. Virksomhetene skal ha en egenberedskap tilpasset virksomhetenes risiko og den skal øves årlig. Det er viktig med godt samarbeid mellom forebyggende avdeling og industrivernet. Her kan brannvesenet innhente opplysninger, som kan brukes i innsatsplaner.

Forståelse for og kunnskap om omfang, kompleksitet og konsekvenspotensialet i hendelser i industrien er vesentlig for hvordan brann- og redningsvesenet, både selv og sammen med industriaktørene, best mulig skal håndtere disse hendelsene. Dette arbeidet er naturlig å implementere i forbindelse med tilsyn av virksomheten.

Batterier i avfallet er en av årsakene til at det brenner i norske gjenvinningsanlegg. For å kunne følge opp dette på en god måte har vi registrert flere avfallsanlegg som særskilt brannobjekt og hatt samordnet tilsyn med miljøvernavdelingen hos statsforvalteren.

Campinglivbransjen er en bransje som det i senere tid har blitt rettet et økt fokus mot. Dette spesielt med tanke på avstandskrav mellom lave byggverk (spikertelt). Her må brannvesenet følge opp med god dialog med næringa for å oppnå et tilfredsstillende sikkerhetsnivå på campingplasser. Flere campingplasser har lang innsatsvei og en må forvente at egeninnsats ved brann er med og påvirker utfallet av brannen. Derfor er det særdeles viktig at campingplassene følges opp og er registrert som særskilte objekter hvor brannvesenet har tilsynsadgang.

Tilsyn med farlig stoff anlegg og saksbehandling av søknader ved salg av fyrverkeri krever ytterligere ressurser. ROS-analysen beskriver hvilke anlegg som er registrert i FAST-databasen. Disse anleggene skal brannvesenet etter forskrift om håndtering av farlig stoff føre tilsyn med. I tillegg skal brannvesenet føre tilsyn med mindre gassanlegg, eksempelvis restauranter/storkjøkken. Flere slike anlegg har en kapasitet med farlig stoff under meldepliktig grense. Dette krever kontinuerlig kartleggingsarbeid for å følge opp med hensyn til sikkerhet. I FAST anlegg og kart har vi omtrent 140 registrerte anlegg farlig stoff. Av disse er omtrent 70 % LPG anlegg. Det er ikke spesifikke krav til tilsynsintervall, men for å nå alle LPG-anlegg i en 4 års periode må det gjennomføres ca. 25 tilsyn årlig.

5.1.3 Forebyggende tiltak rettet mot barn og unge

5.1.3.1 Bjørnis

Helt siden Bjørnis var en liten bjørnunge har han ønsket å bli brannkonstabel. Han er med hver gang brannbilene rykker ut til brann eller ulykker som involverer barn. Bjørnis er en trøstebamse og en god venn i en vanskelig situasjon. I tillegg vet han masse om røykvarslere, slokkeutstyr og brannsikkerhet.

Over 100 brannvesen landet rundt bruker Bjørnis for å nå ut til de minste, og han er en viktig del av mange barnehagers brannvernopplæring. Du finner mer informasjon om Bjørnis på Brannbamsen.no.

Bjørnis besøker som hovedregel ikke enkeltbarnehager, men Bjørnis er en del av førskolebarnas besøk på brannstasjonen i mai. I tillegg er det åpen dag på brannstasjonen på høsten. Bjørnis driftes som et eget prosjekt hvor inntekter og kostander planlegges å gå i null. Vi bruker ca. 0,1 årsverk på dette prosjektet, samt at administrasjonsavdelingen bidrar aktivt.

5.1.3.2 6. klasse undervisning

I samarbeidet med Agder Energi (DLE) gjennomfører ØABV opplæring i alle 6. klasser årlig på høsten. Arbeidet er ressurskrevende, men viktig for barn og unge. For 6. klasse undervisning har vi et godt samarbeid med DLE[3] som tilrettelegger og koordinerer besøk med alle skolene. Skoleundervisning rettet mot 6. klasse er helt klart viktig for å få spredd brannforebyggende informasjon systematisk til alle barn i vår region. Arbeidet er ressurskrevende, men mye av dette arbeidet gjøres for å skape små brannforebyggere som hjelper oss å spre brannforebyggende budskap.

Før forebyggende plan må vi evaluere informasjonsaktiviteten vår mot barn og unge.

Arbeidet krever en rød tråd. Vi er til stede i barnehage, barneskole, men for øyeblikket ikke ungdomsskole eller videregående skole. Vi bør sette som mål og gjennomføre tilsvarende informasjon/undervisningsarbeid også for eldre barn/unge voksne. Fordelen med å ha en rød tråd er å få gjennomført en helhetlig brannvernopplæring fra barn til ung voksen. Ulempen er at det krever ytterligere ressurser. Her må det i forebyggende plan sees på hvordan vi best kan løse dette. Prioriteringer rundt arbeidet vil fremkomme i forebyggende plan. I 6.klasse består arbeidet av klasseromsundervisning i 2 skoletimer, derav 1 time til brannvern og 1 time til elsikkerhet. Forventet ressursbruk til undervisning mot barn og unge er 0,1 årsverk.

5.1.4 Kurs, undervisning, øvelser og opplæring

Brannvesenet står i en særstilling i samfunnet til å drive kursvirksomhet mot interne og eksterne aktører. Forebyggende avdeling går tilsyn mot eier, virksomhet og bruker av byggverk. En stor del av et tilsyn vil innebære informasjons- og motivasjonsarbeid. Brannøvelse og opplæring er to av mange ting som kreves av eier/bruker/virksomhet iht. regelverk.

I en del tilfeller ser vi at det er behov for å drive ytterligere opplæring enn det som drives i mindre grupper under tilsyn. Da gjennomfører vi brannforebyggende kurs der vi underviser kunder i hvordan

[3] Det Lokale Eltilsyn, i vår region er det Agder Energi.

forebygge brann og hvilke lovverk vi legger til grunn i vårt arbeid. Slike kurs er med og skaper en felles forståelse av det viktige forebyggende arbeidet som må gjøres.

Vi har et mål om nullvisjon om antall omkomne i brann. For å oppnå målet må vi ha anledning til å drive kurs, øvelser og opplæring i en annen skala enn det som har vært til nå. Til nå drives det noen få kurs i året, hovedsakelig rettet mot kommunen og enkelte kurs i forbindelse med sertifisering av varme arbeider.

Eksterne kurs mot betaling må ha særskilt avklart kapasitet og finansiering. Inntektsmålet kan ikke begrunne at lovpålagte oppgaver får redusert kapasitet. Ansatte i andre avdelinger kan bidra etter avtale, men slik kapasitet må dokumenteres og ikke telles flere ganger.

En del av de skisserte tiltakene ifm. arbeid rettet mot risikoutsatte grupper krever målbevisst kursing av ansatte i kommunale/offentlige enheter. Skal vi klare våre mål må vi legge til rette og være i stand til å imøtekomme behovene fra våre samarbeidsaktører. I tillegg må de behovene fortrinnsvis dekkes hos kunden. Av erfaring er det ikke alle arbeidsgivere som ønsker å ta ut ansatte av jobb for å sende de på kurs. Vi kan derfor ikke påregne at alle ansatte i våre kommuner vil komme til vår stasjon på Stoa i Arendal for å gjennomføre kurs og opplæring.

Et annet tiltak er at forebyggende arbeid skal være godt kjent i våre utekommuner. Et ledd i det arbeidet vil være å tilby opplæring og øvelser ute hos kunden. Kursvirksomhet i regi av ØABV drives nå i liten skala. Vi mottar ønsker om kurs/opplæring og tilstreber å tilby kurs/opplæring til alle som ønsker. Vi må være i stand til å tilby kurs/opplæring til virksomheter med høy personrisiko (pleieinstitusjoner). I tillegg vil trygg hjemme satsningen medføre et behov for opplæring, informasjon og oppfølgingsarbeid.

Det avsettes 0,5 årsverk til risikobaserte kurs, undervisning og opplæring som ikke allerede er inkludert i andre oppgaveposter. Det tidligere tillegget på 0,2 årsverk til kurs og informasjon i bemanningsberegningen føres ikke på nytt. Kommersiell kursvirksomhet og inntektsmålet på kr 250 000 må vurderes separat mot kapasitet og finansiering.

5.1.5 Informasjonsarbeid

Brannvesenet skal gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak om faren for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle brann og andre akutte ulykker.

På forebyggende avdeling foregår mesteparten av informasjonsarbeidet ute hos kunde, som regel i form av tilsyn eller befaring. Annet informasjonsarbeid som gjøres er:

- Informasjon til grupper ved forespørsel
- Facebook og webside
- Informasjonskampanjer fra sentralt hold
- Undervisning rettet mot barn og unge (se kap 4.1.3)
- Informasjon som gis på gruppenivå gjøres kun ved anledning og ved interesse. Dette er ikke satt i et system, men vi ønsker blant annet å ha fokus på informasjon til styre i borettslag mhp. gode brannvernrutiner.

ØABV har egen Facebookside med ca. 4 200 følgere og det har vært en økning på over 50 % siden 2018. Her har vi et stort potensial for informasjonsformidling. Ved å skaffe ressurser til området vil vi i stor grad kunne styre informasjonen vi ønsker å formidle. Egen erfaring og fra andre brannvesen er at media benytter X og Facebook o.l. til å videreformidle informasjon. Facebook er en informasjonskanal som kan nå mange personer og hos oss administreres den av avdelingsleder på administrasjonsavdelingen. Vi har behov for å benytte flere kanaler da ikke alle målgrupper benytter seg av Facebook. Aktuelle kanaler må kartlegges. Dette må gjøres i en informasjonsplan.

Tiltak i analyser av dimensjonerende hendelser for å forebygge branner er mye knyttet til informasjon- og kommunikasjonsarbeid. Vi må ha en informasjonsplan og kommunikasjonsstrategier for å nå frem med forebyggende informasjon til riktig målgrupper.

Evaluering etter målrettet informasjonsarbeid er særdeles viktig for å vite om valgte tiltak var riktig, og om effekten ble god. Valg av informasjonskanal(er) vil være viktig da vi skal nå menn og kvinner i alle aldre med ulike livssituasjoner med god målrettet informasjon.

Administrasjonsavdelingen bistår forebyggende med en del informasjonsarbeid og administrerer brannvesenet informasjonskanaler i sosiale medier.

Aksjon boligbrann, røykvarslerens dag og brannvernuka med evakueringsøvelse er eksempler på informasjonskampanjer vi deltar i. Det er særdeles viktig arbeid siden vi ifm. aksjon boligbrann foretar boligbesøk hjemme der folk bor. Likevel bør arbeidet styrkes med mer ressurser og informeres bredere slik at det ikke er tvil om at det er brannvesenet som kommer og hva hensikten for besøket er. Det har de siste årene vært en mer målrettet informasjon i aksjon boligbrann. Her er ulike grupper eller boligtyper valgt ut for besøk av brannvesenet.

Selvstendig informasjonsarbeid, blant annet til borettslag og i digitale kanaler, føres med 0,3 årsverk. Informasjon som inngår i tilsyn, Trygg hjemme, skoleundervisning eller kurs, føres på disse oppgavene. Administrasjonens støtte inngår i samlet 0,5 årsverk fra andre avdelinger, uten eget kapasitetstillegg her.

5.1.6 Andre oppgaver forebyggende avdeling utfører

5.1.6.1 Tett trehusmiljø

Eldre trebygninger er oppført i tider med en annen lovgivning enn dagens krav, og det er derfor svært varierende nivå på brannsikkerheten i den tette trehusbebyggelsen. Om det skulle oppstå brann i et slikt område, er faren stor for at den kan spre seg til flere bygninger. Dermed kan en ødeleggende storbrann (områdebrann) utvikle seg, og uerstattelige kulturminner kan gå tapt. Et av vårt mål er at kulturhistoriske verdier ikke skal gå tapt, samt at brann i tett verneverdig trehusbebyggelse skal begrenses til kun en totalskadet bygning. Brannspredning til flere bygninger aksepteres ikke.

DSB og Riksantikvaren har de senere årene hatt fokus på brannsikring av denne typen bebyggelse, blant annet gjennom tilskudd til brannforebyggende arbeid, forskning, opplæring mm. Inntrufne branner med omfattende skadeomfang underbygger behovet for brannsikring av tett trehusbebyggelse.

Fra analyse av den dimensjonerende hendelsen for brann i verneverdig tett trehusbebyggelse har vi kommet frem til at 0,3 årsverk må prioriteres for å forebygge en slik hendelse. Mye av arbeidet kan overføres til annet arbeid med tett trehusmiljø slik at ressursbruken anses å være forsvarlig. Vi har i dag installert områdebrannalarmanlegg på Merdø i Arendal og på Lyngør i Tvedestrand. Risør, Barbu og Tyholmen har varmekameraovervåkning for å detektere brann. Valgte strategier for arbeidet med tett verneverdig trehusbebyggelse må prioriteres og videreføres til de områdene som per nå ikke er gjort noen tiltak mot. Prioriteringer av byer og området må gjøres og ressurser tildeles. Det kan se ut som at regionen vår har valgt branntekniske installasjoner for å få tidlig varsel ved brann, og dette bør videreføres. Men i annen form enn tidligere. Det vil monteres enkeltvise anlegg og ikke felles områdeanlegg. Det er laget brannsikringsplan i Risør og Tvedestrand og ny vil bli utarbeidet i Arendal.

"Det stilles ikke særskilte brannkrav til fredede bygninger, og de fleste fredede og verneverdige bygninger har ikke annen sikring utover det som er kravet i regelverket. Eiere av slike bygninger kan mangle kunnskap om hvordan bygningene ytterligere kan sikres mot brann. Brannsikringstiltak må dessuten ta hensyn til kulturmiljøverdiene. Tett samarbeid mellom brann- og redningsvesenet, eiere, byggesak i kommunen og kulturmiljømyndighetene er av vesentlig betydning for å finne gode løsninger for brannsikringen." (St meld nr. 16)

5.1.6.2 Forhåndskonferanser og planarbeid

For å sikre at det blir lagt til rette for brannvesenets innsatsmuligheter bør forebyggende avdeling ved brann-/byggingeniør delta i forhåndskonferanser rundt byggesaker og planarbeid. Det må forventes å delta opp imot hver enkelt kommune. Forventet arbeidsmengde rundt arbeidet er beregnet til 0,2 årsverk. Ved å være aktivt til stede med skriftlig innspill i plan- og byggesaker unngår ØABV potensielle

problemer angående innsats- og slokkemuligheter. Forebyggende avdeling må til enhver tid ha en person med brann- og/eller byggingeniørbakgrunn for å sikre kompetansen opp imot dette arbeidet.

Plansaker og behov for ulike kartlegginger gir ØABV behov for å ha innsyn i de respektive kommunenes byggesaksarkiver.

5.1.6.3 Overnatting og arrangementer

Forebyggende håndterer meldinger om sporadiske overnattinger og små og store arrangementer. Dette er ting som krever ressurser i form av befaringer, møtevirksomhet og saksbehandling. Det trenger ikke være så ressurskrevende at det trengs egne dedikerte ressurser til arbeidet, men kan fint inngå som andre arbeidsoppgaver sammen med annet arbeid. Forventet arbeidsmengde rundt arbeidet er beregnet til 0,1 årsverk.

5.1.6.4 Bekymringsmeldinger

Vi definerer bekymringsmeldinger som henvendelse fra publikum eller annen offentlig myndighet om forhold som er eller kan utgjøre risiko for person eller omgivelse. Samtidig kan helse varsle brannvesenet på grunn av overhengende fare for brann, etter § 31 i Helsepersonelloven. Vi har rutiner som har til hensikt å sørge for profesjonell og imøtekommende saksbehandling under hele prosessen. Vi mottar meldinger på telefon, e-post og skjema på hjemmesiden vår. Vi videreformidler meldingen hvis vi ikke er rett instans til å behandle meldingen eller andre instanser bør ha informasjon om saken.

Tidsbruken varierer fra en rask telefon til saksbehandling over flere uker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for en sak i 2016 og 2017 var 2 arbeidsdager. Snittiden forventes ikke å øke selv om vi får stadig flere saker fra helse som er tidkrevende. Dette er fordi vi får mer kompetanse på behandling av meldingene og dette medfører at tidsforbruk per sak går ned. Før 2018 mottok ØABV ca. 10-20 bekymringsmeldinger i året, Men dette antallet har økt etter at tettere samarbeidet med Arendal kommunes helse-, og omsorgstjeneste er blitt etablert. I 2018 har vi fått inn ca. 60 bekymringsmeldinger, men 25 av disse kom i sommer hvor det var stor skogbrannfare. Forventet ressursbruk er rundt 50 bekymringsmeldinger årlig. Flere av disse håndteres i trygg hjemme arbeidet eller oppfølging av §13-objekter. Dette resulterer i et forventet tidsforbruk på 0,2 årsverk. De 0,2 årsverkene er allerede inkludert i de 2,0 årsverkene til risikoutsatte grupper og legges ikke til på nytt.

5.1.6.5 Forebygging av unødig automatiske brannalarmer

Forebygging av unødige automatiske brannalarmer må prioriteres gjennom oppfølging, informasjon og veiledning for å sikre at anleggene fungerer etter sin hensikt. Brannvarsling i bygg er et av de viktigste og mest grunnleggende brannsikringstiltakene og det er ingen tvil om røykvarslere og brannalarmanlegg redder liv.

Hvert år utløses for mange unødige alarmer på grunn av andre forhold enn brann og røyk. Andre forhold skyldes ofte feil bruk, teknisk feil, manglende vedlikehold, feil plassering av detektor eller feil detektortype etter byggets bruk.

I perioden 01.01.2019 og fram til og med 31.12.2023 har Østre Agder brannvesen rykket ut på 4233 automatiske alarmer som ikke viste seg å være reelle branner. Konsekvensene av det høye antall unødige utløste alarmer medfører at folk mister tillit til alarmen og ikke evakuerer ut ved utløst alarm. For brannvesenet medfører dette til at ressurser blir bundet opp og beredskapen svekkes for en periode. I verste scenario kan det også medføre til feil prioritering mellom reelle og unødige alarmer ved samtidige hendelser. Forventet arbeidsmengde rundt arbeidet er beregnet til 0,1 årsverk. De 0,1 årsverkene inngår i den samlede ABA-/BRIS-/nøkkelsaframmen på 1,0 årsverk i kapittel 5.1.7.

5.1.6.6 Farlig stoff og eksplosiver

Brannvesenet saksbehandler fyrverkeri og mindre mengder eksplosiv vare. Det er viktig å påse at virksomhetene følger regelverket, slik at ikke eksplosiv vare kommer på avveie. Midlertidig oppbevaring/anleggsplasser kan ha høyere risiko for at eksplosiver kommer på avveie og trenger godt samarbeid med brannvesenet.

I FAST har vi oversikt over virksomheter som oppbevarer store mengder farlig stoff hvor brannvesenet skal føre tilsyn virksomheten. De som håndterer farlige stoffer eller eksplosiver skal utarbeide en beredskapsplan og etablere en tilstrekkelig egenberedskap.

Tilhørende saksbehandling etter forskrift om farlig stoff er inkludert i beregning. Vi har årlig 20-25 søknader om handel med pyroteknisk vare. Utenom dette skal det også søkes om avfyring av pyroteknisk vare som også krever saksbehandling. Av slike søknader har vi omtrent 15-20 årlig. Oppsummert har vi fra 30-40 søknader om handel eller avfyring av pyroteknisk vare. Disse skal saksbehandles og følges opp med tilsyn av utsalgssteder. I tillegg kommer annen saksbehandling etter forskrift om eksplosiv vare. Totalt kreves 0,3 årsverk til saksbehandling farlig stoff forskrift og forskrift om eksplosiv vare.

5.1.6.7 Fakturering av automatiske brannalarmer og BRIS

Administrasjonsavdelingen bestod tidligere av to årsverk. Nå er det 1,6 årsverk og en lærling som også har noe arbeidstid i andre enheter i kommunen. Forebyggende har overtatt arbeidet med fakturering av unødige automatiske brannalarmer og det må påregnes merarbeid på forebyggende avdelingen med 0,4 årsverk. Dette inngår i rammen på 1,0 årsverk i kapittel 5.1.7.

Kontroll av utrykningsrapporter i BRIS utfører forebyggende for beredskapsavdelingen og utgjør ca. 0,1 årsverk. BRIS regnes i denne revisjonen inn i samme ramme på 1,0 årsverk; det kommer ikke i tillegg.

5.1.7 Bemanningsbehov i næringsseksjonen

Beregningsgrunnlag

Status er avklart per 4. november 2026: syv fagårsverk pluss leder, og 0,5 årsverk eksisterende støtte fra administrasjon og beredskap. Alle kapasitetstall nedenfor er eksklusive leder og boligseksjonens selvkostfinansierte tjenester. Den nye stillingen er en fulltidsstilling på Stoa. Støtten på 0,5 årsverk skal dekke de samme oppgavene som tabellen viser, og føres derfor bare én gang på kapasitetssiden. Det foreligger ikke en dokumentert fordeling av dagens kapasitet per oppgave; dette skal konkretiseres i årsplanen.

Dokumentets befolkningstall summerer til 72 649 og gir et eksakt minimum på 7,2649 årsverk. Beregningen bruker 7,3 årsverk som avrundet planleggingsramme. Dette er en nedre grense for arbeid etter forskrift om brannforebygging, ikke et tillegg til summen av disse oppgavene. DSB presiserer at ledelse, feiing/tilsyn med fyringsanlegg og øvrige oppgaver må vurderes særskilt.

Avgrensning og forutsetninger

Oppgaveanslagene fra fagkapitlene brukes som utgangspunkt. Tilsyn justeres til 2,6 årsverk ved 180/70 tilsyn per årsverk. Kurs på 0,5 og informasjon på 0,3 årsverk beholdes; den separate posten på 0,2 årsverk fra forrige bemanningsberegning legges ikke til, fordi et eget merarbeid ikke er spesifisert. Kursrammen er her avgrenset til risikobasert opplæring; kommersielle kurs må ressursettes separat.

Rammen på 1,0 årsverk til ABA og nøkkelsafer tolkes samlet inklusive BRIS. Den deles i 0,1 til forebyggende ABA-oppfølging, 0,4 til fakturering, 0,1 til BRIS og en beregningsteknisk rest på 0,4 til nøkkelsafer og øvrig ABA-administrasjon. Restposten er ikke et selvstendig målt tidsanslag. Plan-/byggesaksbistand på 0,2 og farlig stoff/eksplosiver på 0,3 årsverk holdes utenfor minimumsrammen i denne planleggingsmodellen. Fordelingen må kontrolleres mot faktisk oppgaveinnhold.

Samlet årsverkstabell

Oppgave eller beregningsledd	Årsverk	Grunnlag	Avgrensning
Trygg hjemme	1,8	5.1.1	Omfatter målrettet samarbeid og opplæring; ikke ført på kursraden.
Bekymringsmeldinger	0,2	5.1.1 / 5.1.6.4	Del av de 2,0 årsverkene til risikoutsatte grupper.
Tilsyn med særskilte brannobjekter	2,6	5.1.2	180/70 ≈ 2,6. Inkluderer planlegging, rapport og oppfølging; måltall må valideres.
Bjørnis og barnehageaktiviteter	0,1	5.1.3.1	Føres én gang; støtte inngår samlet på kapasitetssiden.
Skoleundervisning	0,1	5.1.3.2	Egen post, uten samme aktivitet på kursraden.
Øvrige risikobaserte kurs og opplæring	0,5	5.1.4	Eksklusive opplæring ført på andre oppgaver og kommersielle kurs.
Selvstendig informasjonsarbeid	0,3	5.1.5	Eksklusive informasjon integrert i andre oppgaver.
Tett verneverdig trehusbebyggelse	0,3	5.1.6.1	Planer, kartlegging og særskilte tiltak; ingen tilleggssummering av scenariodager.
Overnatting og arrangementer	0,1	5.1.6.3	Befaring, møtevirksomhet og oppfølging.
Forebyggende ABA-oppfølging	0,1	5.1.6.5	Del av samlet ABA-/BRIS-/nøkkelsaframme på 1,0.
Sum tallfestede oppgaver innen minimumsrammen	**6,1**	**Sum radene over**	**Oppgaveanslag, ikke registrert faktisk tidsbruk.**
Ikke oppgavefordelt del av minimumsrammen	1,2	7,3 − 6,1	Skal konkretiseres for kartlegging, planlegging, evaluering, brannetterforskning, kompetanse og ny teknologi. Ikke et målt behov eller fri reserve.
Minimumsbasert ramme for forskriftsarbeidet	**7,3**	**6,1 + 1,2**	**Sum av de to foregående radene; ikke et nytt tillegg.**
ABA-fakturering	0,4	5.1.6.7	Administrasjon; inngår i ABA-rammen på 1,0.
BRIS-kontroll for beredskap	0,1	5.1.6.7	Inngår i ABA-rammen på 1,0; evaluering føres ikke her.

Oppgave eller beregningsledd	Årsverk	Grunnlag	Avgrensning
Nøkkelsafer og øvrig ABA-administrasjon	0,4	5.1.7	Rest av 1,0 etter 0,1 + 0,4 + 0,1.
Farlig stoff og eksplosiver	0,3	5.1.6.6	Oppgaver etter annet regelverk. Om 0,3 også dekker alle planlagte tilsyn må avklares.
Plan- og byggesaksbistand	0,2	5.1.6.2	Holdes utenfor minimumsrammen i beregningen.
Sum øvrige oppgaver	**1,4**	**0,4 + 0,1 + 0,4 + 0,3 + 0,2**	**Del av totalbehovet, ikke lagt til en gang til andre steder.**
Samlet planleggingsbehov	**8,7**	**7,3 + 1,4**	**Minimumsbasert ramme med angitte forutsetninger.**
Dagens årsverk i næring	7,0	Avklart bemanning	Leder kommer i tillegg og er holdt utenfor.
Eksisterende bidrag fra andre avdelinger	0,5	Avklart støtte	Samlet bidrag; tidligere delbidrag summeres ikke på nytt.
Dagens samlede kapasitet	**7,5**	**7,0 + 0,5**	**Forutsetter avtalt oppgavefordeling og relevant kompetanse.**
Gap før ny stilling	**1,2**	**8,7 − 7,5**	**Udekket planleggingsbehov.**
Ny heltidsstilling på Stoa	1,0	Foreslått tiltak	Øker næringsseksjonen til åtte årsverk pluss leder.
Samlet kapasitet etter ny stilling	**8,5**	**7,0 + 0,5 + 1,0**	**Eksisterende støtte er videreført, ikke ny kapasitet.**
Gjenstående gap	**0,2**	**8,7 − 8,5**	**Må dekkes eller reduseres ved dokumentert endring av oppgaver/ressursbruk.**

Oppfølging av beregningen

Oppgaver uten selvstendige tidsanslag er synliggjort i den ikke fordelte delen av minimumsrammen. Her inngår arbeid med analyser og årsplaner, dokumentasjon, hendelsesevaluering, brannetterforskning, kommunale systemer og matrikkel, kompetanseutvikling og ny teknologi i den grad det ikke er inkludert i de tallfestede aktivitetene. Det må undersøkes om rammen på 1,2 årsverk er tilstrekkelig. Dager i scenarioene i kapittel 8 fordeles på relevante oppgaveposter og avdelinger; de legges ikke til som en separat sum.

Det samlede støttebidraget på 0,5 årsverk må konkretiseres med oppgaver, kompetanse og ansvar i årsplanen. Det kan bare avlaste forskriftsarbeidet i den grad personellet faktisk utfører slikt arbeid med nødvendig kompetanse. Resterende støtte må avlaste øvrige oppgaver. Beregningen gir derfor

ikke alene dokumentasjon på at alle krav er oppfylt. Kommersiell kursvirksomhet, eventuelt større tilsynsbehov innen farlig stoff og nye oppgaver kan øke totalbehovet.

Arbeidssted og konklusjon

Det anbefales én ny fast heltidsstilling i næringsseksjonen med arbeidssted Stoa. Plasseringen gir nærhet til fagmiljø, administrasjon og beredskap, mens oppgavene skal løses regionalt og risikobasert i alle eierkommunene. Næringsseksjonen vil da ha åtte fagårsverk pluss leder. Med videreført støtte på 0,5 årsverk blir samlet kapasitet 8,5 årsverk, mot et planleggingsbehov på 8,7. Det gjenstår dermed 0,2 årsverk. Stillingen dekker hoveddelen av gapet, men hele behovet kan ikke beskrives som dekket. Restgapet og usikkerheten i oppgaveanslagene må følges opp i bemannings- og årsplanleggingen.

Kilde til beregningsprinsippet: DSB, Veiledning til brann- og redningsvesenforskriften § 8, kontrollert 4. november 2026. https://www.dsb.no/brannsikkerhet/brannberedskap/regelverk-prosedyrer-og-veiledning/veiledning-til-brann--og-redningsvesenforskriften/

5.2 Boligseksjonen

Boligseksjonen bidrar aktivt i det forebyggende arbeidet i brannvesenet. De opparbeider seg god lokalkunnskap om hvor risikoen er, samt informerer huseiere i egne hjem om forebyggende tips og råd. Brannforebyggeren er brannvesenets ansikt utad mot private hjem og er en viktig faktor om målene i det forebyggende arbeidet skal nås. Brannforebyggeren har ikke tilsynsmyndighet på annet enn fyringsanlegg, men informerer om viktigheten av å ha fungerende røykvarsler samt slokkeutstyr i bolig. Det er etablert prosedyrer for oppfølging av bekymringsmeldinger mellom avdelingene.

5.2.1 Bemanning

Boligseksjonen består av 9 brannforebyggere + 1 seksjonsleder + avdelingsleder. Avdelingen drives som selvkost der offentlige gebyr finansierer avdelingen. Eventuelt arbeid utover feiing av skorstein og tilsyn av fyringsanlegg må tilføres midler fra brannvesenet.

Feiing og tilsyn med fritidsboliger har et etterslep på over 5 000 skorsteiner. Her vil det være nødvendig med nyetablerte stillinger for å kunne håndtere denne arbeidsmengden. Innen 2030 vil det være behov for 12 brannforebyggere på boligseksjonen etter dagens rutiner for feiing/tilsyn i bolig og fritidsbolig.

5.2.2 Feiing av skorstein og tilsyn av fyringsanlegg

Alle boliger og fritidsboliger som har fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk, skal ha behovsprøvd feiing og tilsyn med fyringsanlegget. Her legges risikovurdering til grunn for å vurdere behovet for tilsyn og feiing av disse. I vår region har vi totalt rundt 42 000 skorsteiner. I vanlige boliger

har boligseksjonen godt etablerte rutiner på feiing og tilsyn av skorstein og er kommet godt i gang med fritidsboliger.

Dødsbrannstatistikken viser at flesteparten som omkommer i brann, omkommer i egen bolig. For å oppnå målene om ingen omkomne i brann i vårt område er det viktig med god informasjon til eiere av bolig og fritidsboliger.

Det er gjort en risikovurdering av vår region og det er delt opp i 8 soner hvor behov for feiing og tilsyn av bolig med fyringsanlegg. Sonene hensyntar at behovet er hovedsakelig likt innenfor området.

Det er tre soner i Arendal og en sone i Froland som håndteres fra basen i Arendal. Fra basen i Risør håndteres Vegårshei og Tvedestrand vest som en sone og Gjerstad og Tvedestrand øst som en sone. Basen i Risør håndterer også Risør som to soner, øst og vest. Basen i Arendal og Risør har da fire soner hver, mens Åmli er egen sone som deles mellom basene.

Arbeid i de ulike sonene kan avdekke endret risiko og prioritering innenfor sonen vil fortløpende tilpasses aktuell risiko. Noe ulik risiko innenfor sonen medfører ulik hyppighet på feiing og tilsyn. Det vil si at oppfølging av sonene vil være relatert til enkelt skorsteiner i henhold til avdekket risiko. For eksempel gis fredet bygg og områder med tett verneverdig trehusbebyggelse økt prioritet innenfor sonen. Ved å arbeide etter sone-modellen vil det gi en forutsigbar oversikt med objekter som forfaller til feiing i eget fagprogram. Dette vil gi økt handlingsrom til å utføre tilsyn og feiing av fritidsboliger og vanlige boligtilsyn.

Boligseksjonen har i dag lærling ved stasjonen i Arendal. I et samfunnsmessig perspektiv kan ØABV tilby lærlingplass for personer som er interessert i utdannelse i brannforebyggerfaget. Vi har feiersvenner med god kompetanse i både Arendal og Risør og vil fortsatt tilby lærlingeplass ved begge basene.

Kommune	Skorsteiner i bolig	Skorsteiner i fritidsbolig	Fritidsbolig ikke påbegynt
Arendal	18673	1619	517
Froland	2579	778	170
Vegårshei	1138	33	830
Tvedestrand	3430	465	1414
Risør	3468	164	2044

Åmli	1235	138	776
Gjerstad	1371	255	99
SUM	**31894**	**3452**	**5850**

Tabellen viser aktive skorsteiner i bolig hvor vi gjennomfører tilsyn og feiing av skorstein. Tilsvarende for aktive skorsteiner i fritidsbolig, men vi har ikke bemanning til å håndtere alle registrerte skorsteiner i fritidsbolig. Her vil gebyrfinansieringen innføres etter tilbudt tjeneste om feiing og tilsyn. Når arbeidet er utført første gang vil det gi grunnlag for økt bemanning til feiing og tilsyn av fritidsbolig. Antatt etterslep i bemanning for å kunne håndtere fritidsbolig er to brannforebyggere.

5.2.3 Samarbeid med næringsseksjonen

Brannforebyggerens arbeid og erfaring må gjennom interne prosedyrer tas med i arbeidet til Trygg hjemme og tett verneverdig trehusbebyggelse. for seg alder på hus og ildsted, fare for brannspredning, hvorvidt utsatte grupper er representert i boligen for å nevne noe.

Dersom oppstått pipebrann skal denne følges opp, men det kan være situasjoner der informasjon om brannen ikke når feierne. Dette må bedres for å sikre god oppfølging.

Prosjekter som tett verneverdig trehusbebyggelse/større områder med fredet bygningsmasse må opprettes, gjennomføres systematisk og følges opp. Dette har vært et arbeid som er ment å inngå i risikovurderingen som legges til grunn i 2018/2019 planen.

Hvert årsverk skal levere 1300 feiinger, 400 boligtilsyn, 100 feiinger og tilsyn i fritidsbolig, samt 10 befaringer/annet og inntil 5 fresinger (rengjøring av skorstein).

5.2.4 Tilgang til tilsyn/feiing i kommunale boliger

Omfanget av kommunale utleieboliger (private og kommunalt eid) er utfordrende å få til en fungerende varsling for og påfølgende feiing/tilsyn. Dette krever et godt samarbeid med kommunalt eiendomsforetak/representant for å sikre tilgang til boligene.

Dette arbeidet er prioritert da det gir en god gevinst inn i det forebyggende arbeidet rettet mot risikoutsatte grupper, da mange av disse disponerer kommunal bolig.

6. Læring og evaluering

Brann- og eksplosjonsvernloven § 10, andre ledd og forskrift om brannforebygging § 20, andre og tredje ledd, gir kommunen en plikt til å evaluere branner med formål å lære og forbedre det forebyggende arbeidet.

Enhver brann har en potensiell læring i seg, men ikke alle branner skal nødvendigvis evalueres. I små brann- og redningsvesen med få hendelser kan det være hensiktsmessig å evaluere alle brannene. I større brann- og redningsvesen vil dette bli for omfattende, slik at man må velge de man anser at gir størst læringsutbytte. Brann- og redningsvesenet må lage rutiner for innslagspunktet til de brannene som skal evalueres.

> *"Oppklaring av brannsaker er viktig, ikke bare for å avdekke brannårsaken og forfølge straffbare forhold i den enkelte sak, men også av hensyn til kunnskapsgrunnlaget politiets etterforskning bidrar med i det brannforebyggende arbeidet. Regjeringen vil at brann- og redningsvesenet, Det lokale eltilsyn og politiet skal bedre samhandlingen for å øke kvaliteten på etterforskning av branner." (St. Meld. nr. 16)*

ØABV deltar i lokal brannetterforskningsgruppe sammen med politiet og DLE. Gruppen ledes av politiet og er organisert slik at alle etatene skal få utbytte av samarbeidet selv om de hver for seg har forskjellig fokus. Deltagelse i lokal brannetterforskningsgruppe gir oss bedre kunnskap om hvordan branner starter og sprer seg og er et nyttig i arbeidet med evaluering av branner (§ 19 i forskrift om brannforebygging). Personell fra brann- og redningsvesenet som deltar i en brannetterforskningsgruppe må ha gjennomgått en egen opplæring i dette arbeidet. Distriktet må også være såpass stort at det er tilstrekkelig antall hendelser til å gi et godt erfaringsgrunnlag. Det vil si at kommunene i Agder må samarbeide om denne.

I forskrift om brannforebygging står det:

> ***§ 20.Evaluering av det forebyggende arbeidet***
>
> *Kommunen skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge mangler ved det forebyggende arbeidet.*
>
> *Etter branner som har hatt eller kunne fått alvorlige konsekvenser for liv, helse, miljø eller materielle verdier, skal kommunen evaluere om det forebyggende arbeidet har hatt ønsket effekt.*
>
> *Kommunen skal iverksette rutiner som sikrer at kunnskap og erfaringer fra hendelser kommer til nytte ved kartleggingen av risiko og sårbarhet for brann, og ved planleggingen og gjennomføringen av forebyggende tiltak.*

Per i dag har vi ikke et fullverdig system for evaluering av alle hendelser. Systemet må avklare hvilke type hendelser og hva som skal evalueres og det må utarbeides rutiner for dette. Dette er et viktig arbeid som må gjøres for å oppnå målene våre. Dette er arbeid som i liten grad har vært utført til nå. Dette arbeidet må prioriteres for å lære av hendelser/situasjoner for å forebygge nye hendelser. Evaluering vil være en viktig rettesnor i forhold til alt forebyggende arbeid. Det må sikres at det legges til rette for nødvendig kompetanseheving for å kunne gjennomføre arbeidet på en god måte.

7. Utfordringer for brannvesenet

7.1 Interne utfordringer

Både samfunnet og brannvesenet er i endring. Arbeidet som skal gjøres må planlegges, utføres, evalueres og korrigeres systematisk. Det er vesentlig for progresjon i arbeidet og god resultatoppnåelse at evalueringen fører til strategiske valg i det videre arbeidet. I større grad vil vi kun evaluere oss selv og vårt arbeid, og da er det viktig at vi stiller konstruktive spørsmål og er endringsvillige. Større grad av prosjektarbeid medfører en bevisst holdning til hvilke kvalifikasjoner en ønsker inn i en prosjektgruppe. Valg av riktig kompetanse er viktig for et best mulig resultat.

Flere arbeidsoppgaver som krever kompetanse og innspill fra andre avdelinger i brannvesenet må ikke være en barriere som stanser oppgavene. Det må legges til rette med prioritering og forankring internt slik at arbeidsoppgavene kan løses på lavest mulig nivå i organisasjonen. Dette vil komme 3. person til gode.

7.2 Dagens organisering

I dokumentasjon av brannvesenet fra 2018 var feierne egen avdeling. Nå er brannforebyggerne egen seksjon i forebyggende avdeling. ØABV har erfaring fra både at bolig og næring er en avdeling i tillegg til å være separate avdelinger. Begge deler har sine fordeler og ulemper. Den klare ulempen med å være en felles avdeling er ulik finansieringsmodell. Feiertjenesten er en gebyrfinansiert tjeneste som skal være selvkost. Gebyr som kommunene krever fra innbyggerne som har fyringsanlegg enten hjemme eller i fritidsbolig, dekker denne tjenesten. Hver enkelt kommune kan ha hver sine saksbehandlingsgebyr, men i hovedsak skal feieavgiften dekke tjenestene som brannforebyggeren utfører. Eventuelt overskudd skal settes på et disposisjonsfond som kan bidra til nye investeringer samt ansettelser etter behov. Dersom fondet er blitt for stort vil noen av midlene tilbakeføres til innbyggerne, som regel i form av redusert feieavgift over noe tid. ØABV tilføres lik feieavgift fra alle kommuner.

Når forebyggende og feier er en felles avdeling må økonomiskille være tydelig, deriblant også i forbindelse med leieavtaler (og tilsvarende avtaler) i bygg hvor avdelingene hører til. Samtidig kan ikke brannforebygger benyttes til oppgaver som ikke regnes inn under selvkostprinsippet. En stor fordel med å være en avdeling er selvsagt at en har muligheter til å knytte felles bånd og utvikle en god felles forståelse for hver enkelts daglige virke. Det igjen vil kunne gi en fordel i forståelse av risikobildet i ØABV. Når det er sagt legges det i liten grad i dag til rette for at bolig og næring har felles fagsamlinger hvor kompetanseoverføring og felles risiko forståelse er tema. Dette er samlinger som både kan og bør gjennomføres uavhengig av om en er en avdeling eller hver sin. For ØABVs del er det valgt å ha en avdeling med to seksjoner med avdelingsleder forebyggende som leder.

7.3 Personlig og faglig utvikling i ØABV

ØABV skal være en organisasjon der det legges til rette for personlig vekst og faglig utvikling for den enkelte. For å lykkes med denne intensjonen er det viktig at det skapes en kultur for utvikling. Hver enkelt skal kunne føle seg trygge på til å «ta nye steg» i trygge rammer hvor man blir utfordret, støttet og oppmuntret.

Det bør tas en gjennomgang av tjenester og funksjoner ved hver seksjon. Deretter må det lages en kompetanseplan for hver enkelt av de ansatte. Kompetansen som skal inn i en slik plan vil være en blanding av kurs ved Norges brannskole og andre relevante kurs/utdanning fra andre tilbydere.

8. Fem dimensjonerende hendelser for brannforebygging i ØABV

Ressursdagene i scenarioene er delgrunnlag for oppgavepostene i kapittel 5.1.7. De omfatter også bidrag fra andre avdelinger og skal ikke summeres på toppen av årsverkstabellen.

Fra ROS-analysen gjennomgikk vi hele 53 hendelser/situasjoner som det er forventet at brannvesenet kan møte. Hendelsene fra ROS-analysen er valgt ut basert på egne erfaringer over tid samt kjente utfordringer og egne forventninger frem i tid. Noe er mer sannsynlige enn andre, men i løpet av tiden fra nå og 50 år frem i tid kan mange av disse hendelsene inntreffe. Derfra er de 53 hendelsene satt inn i 11 definerte beredskapssituasjoner som omfavner alle hendelsene som brannvesenet er forventet å møte. Definerte beredskapssituasjoner er igjen brutt ned til åtte dimensjonerende scenarioer som kan utfordre brannvesenets håndteringsevne, hvorav fem dimensjonerende scenarier for forebyggende dekker flere av de 49 opprinnelige hendelsene/situasjonene:

- Bygningsbrann i tett verneverdig trehusbebyggelse
- Brann på kjøpesenter
- Brann i truende rusmiljø
- Brann på sykehus
- Trafikkulykke med brann og farlige stoffer

Dette er både store og krevende hendelser man må forvente kan inntreffe, og som brannvesenet derfor må være rustet og forberedt på å håndtere.

8.1 Bygningsbrann i tett, verneverdig trehusbebyggelse

Dimensjonerende hendelse: Brann i tett verneverdig trehusbebyggelse i Risør.

Forventet forebygging: Ingen skal omkomme eller bli skadet i brann. Dersom brann oppstår, skal den begrenses til kun en totalskadet bygning.

Ytelseskrav forebyggende (sammenfatning av relevante tiltak, gjennomføringstid og kompetanse/kvalitet):

- Revidere årlig handlings- og innsatsplaner i samarbeid med kommunen og beredskap
- Innføre og følge opp informasjonsarbeid, øvelse/opplæring, boligtilsyn og kampanjer mot beboere
- Bidra i forhåndskonferanse og reguleringsplan/byggesaksarbeid for å sikre brannvesenets innsatsmuligheter

Total personellbehov/ressursbehov 58 dager årlig

8.1.1 Dimensjonerende krav forebyggende (sammenfatning av relevant gjennomføringstid, ressurser og kompetanse/kvalitet)

Forebyggende:

Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell, samt særskilt kompetanse om farlig stoff/fyrverkeri/brannetterforskning
Bygg-/branningeniør

Feier:

Kompetanse som feiersvenn

Beredskap:

Brannkonstabel med grunnkurs samt særskilt kompetanse som BER 2 (brannmester)

Informasjon:

Kompetanse innenfor media og kommunikasjon

Opplæring:

Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell og grunnleggende intern opplæring for forebyggende avdeling ved ØABV (kvalitetshåndbok) samt minimum BE sertifikat

Materiell:

Tilgang til kartverk, Microsoft Office pakke (MOP), infoland, drawing reader, byggforsk, FAST, BRIS, adobe professional, mobilt øvelsesutstyr (bil eller henger), Arendal kommunes saksbehandlingssystem og gjeldende kommunes saksbehandlingssystem, tjenestebil.

8.1.2 Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder

Analysen er overførbar til kommunene Risør, Tvedestrand og Arendal som har tett trehusbebyggelse. Informasjonsarbeidet som gjøres er overførbar til annen forebyggende informasjonsvirksomhet og det samme med kursing (øvelser og opplæring). Innsatsplanen er overførbar til andre områder i andre kommuner med flere bygninger samlet. Tilsynsmetoder og framgangsmåte kan brukes på alle tilsvarende objekter.

8.1.3 GAP

Vi må ha oppdatert handlingsplan for tett verneverdig trehusbebyggelse i Arendal. Deretter må innsatsplaner for tett verneverdig trehusbebyggelse lages og øves. Informasjonsplan må utarbeides. Det må legges til rette for nødvendig prioritering og forankring på tvers av avdelinger for å få utført arbeidet. Av materiell mangler vi tilgang til alle kommuners kartverk og saksbehandlingssystem samt matrikkelopplysninger. Av kompetanse og personellressurser mangler vi årsverk med kompetanse innenfor medier og kommunikasjon samt årsverk innenfor ekstern kursvirksomhet.

8.2 Brann på et stort kjøpesenter

8.2.1 Dimensjonerende hendelse: Brann på Grisen storsenter

Forventet forebygging: Ingen skal omkomme eller bli skadet i brann. Dersom brann oppstår, skal den begrenses til det lokalet brannen oppstår i.

Ytelseskrav forebyggende (sammenfatning av relevante tiltak, gjennomføringstid og

kompetanse/kvalitet):

- Beredskap må revidere årlig innsatsplan i samarbeid med storsenteret
- Innføre og følge opp informasjonsarbeid, øvelse/opplæring

Total personellbehov/ressursbehov 15 dager årlig

Dimensjonerende krav forebyggende (sammenfatning av relevant gjennomføringstid, ressurser og kompetanse/kvalitet):

Forebyggende:

Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell, samt særskilt kompetanse om fyrverkeri/brannetterforskning

Beredskap:

Brannkonstabel med grunnkurs samt særskilt kompetanse som BER 2 (brannmester)

Informasjon:

Kompetanse innenfor media og kommunikasjon

Opplæring:
Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell og grunnleggende intern opplæring for forebyggende avdeling ved ØABV (kvalitetshåndbok) samt minimum BE sertifikat

Materiell:

Tilgang til kartverk, Microsoft Office pakke (MOP), infoland, drawing reader, byggforsk, FAST, BRIS, adobe professional, mobilt øvelsesutstyr (bil eller henger), Arendal kommunes saksbehandlingssystem og gjeldende kommunes saksbehandlingssystem, tjenestebil.

8.2.2. Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder

Analysen er overførbar til alle våre kommuner i større eller mindre grad. Alle kommuner har flere butikker i en og samme bygning og håndteringen av et slikt scenario vil være skalerbart til størrelsen. Informasjonsarbeidet som gjøres er overførbar til annen forebyggende informasjonsvirksomhet og det samme med kursing (øvelser og opplæring). Innsatsplanen er overførbar til andre bygninger. Tilsynsmetoder og framgangsmåte kan brukes på alle tilsvarende objekter. Økt fokus på tilsyn i salgslokaler med store publikumsmasser kan minske risikoen for brann og konsekvensen av brann.

8.2.3. GAP

Det må lages innsatsplaner og informasjonsplan. Innsatsplanen må øves. Vi må kunne tilby ekstern kurs og opplæring. Det må legges til rette for nødvendig prioritering og forankring på tvers av avdelinger for å få utført arbeidet. Av materiell mangler vi tilgang til alle kommuners kartverk og saksbehandlingssystem samt programmene infoland og byggforsk. Av kompetanse og personellressurser mangler vi personer med kompetanse innenfor medier, kommunikasjon og ekstern kursvirksomhet.

8.3 Brann i truende rusmiljø

8.3.1. Dimensjonerende hendelse: Brann i truende rusmiljø med PLIVO, Gjerstad

Forventet forebygging: Ingen skal omkomme eller bli skadet i brann.

Ytelseskrav forebyggende (sammenfatning av relevante tiltak, gjennomføringstid og kompetanse/kvalitet):

- Gjennomføre boligtilsyn etter handlingsplan
- Innføre og følge opp informasjonsarbeid, øvelse/opplæring

Total personellbehov/ressursbehov 7 dager årlig

Dimensjonerende krav forebyggende (sammenfatning av relevant gjennomføringstid, ressurser og kompetanse/kvalitet):

Forebyggende:

Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell, samt særskilt kompetanse om brannetterforskning

Feier:

Kompetanse som feiersvenn

Beredskap:

Brannkonstabel med grunnkurs

Informasjon:

Kompetanse innenfor media og kommunikasjon

Opplæring:
Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell og grunnleggende intern opplæring for forebyggende avdeling ved ØABV (kvalitetshåndbok) samt minimum BE sertifikat

Materiell:

Tilgang til kartverk, Microsoft Office pakke (MOP), infoland, drawing reader, byggforsk, FAST, BRIS, adobe professional, mobilt øvelsesutstyr (bil eller henger), Arendal kommunes saksbehandlingssystem og gjeldende kommunes saksbehandlingssystem, tjenestebil.

8.3.2 Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder

Analysen er overførbar til alle våre kommuner. Alle kommuner har risikoutsatte grupper og håndteringen av et slikt scenario vil være skalerbart til størrelsen. Informasjonsarbeidet som gjøres er overførbar til annen forebyggende informasjonsvirksomhet og det samme med kursing (øvelser og opplæring). Det har vist seg krevende og utføre boligtilsyn i kommunale utleieboliger og et samarbeid med kommunen er nødvendig for å få adgang til alle. Dette vil være et arbeid som i aller høyeste grad er overførbart til alle kommunene våre. Vi må kunne tilby ekstern kurs og opplæring. Av materiell mangler vi tilgang til alle kommuner kartverk og saksbehandlingssystem samt programmene infoland og byggforsk. Av kompetanse og personellressurser mangler vi årsverk med kompetanse innenfor medier og kommunikasjon samt årsverk innenfor ekstern kursvirksomhet. Dersom øvelsestilhenger ikke erstattes med en øvelsesbil, må alle ha sertifikat BE.

8.3.3. GAP

Boligtilsyn må samordnes med DLE og kommunen. Informasjonsplan må lages.

Vi må kunne tilby ekstern kurs og opplæring. Av materiell mangler vi tilgang til alle kommuners kartverk og saksbehandlingssystem samt programmene infoland og byggforsk. Av kompetanse og personellressurser mangler vi årsverk med kompetanse innenfor medier og kommunikasjon samt årsverk innenfor ekstern kursvirksomhet.

8.4 Brann på Sørlandet sykehus Arendal

8.4.1 Dimensjonerende hendelse: Brann på sykehus i Arendal

Forventet forebygging: Ingen skal omkomme eller bli skadet i brann. Dersom brann oppstår, skal den begrenses til kun rommet brannen oppstår i.

Ytelseskrav forebyggende (sammenfatning av relevante tiltak, gjennomføringstid og kompetanse/kvalitet):

- Revidere årlig innsatsplaner i samarbeid med bruker og eier
- Innføre og følge opp informasjonsarbeid, øvelse/opplæring
- Planlegge, varsle, og utføre tilsyn. Påfølgende saksbehandling og evaluering.

Total personellbehov/ressursbehov 20 dager årlig

Dimensjonerende krav forebyggende (sammenfatning av relevant gjennomføringstid, ressurser og kompetanse/kvalitet):

Forebyggende:

Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell, samt særskilt kompetanse om farlig stoff/brannetterforskning
Bygg-/branningeniør

Beredskap:

Brannkonstabel med grunnkurs samt særskilt kompetanse som BER 2 (brannmester)

Informasjon:

Kompetanse innenfor media og kommunikasjon

Opplæring:
Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell og grunnleggende intern opplæring for forebyggende avdeling ved ØABV (kvalitetshåndbok) samt minimum BE sertifikat

Materiell:
Tilgang til kartverk, Microsoft Office pakke (MOP), infoland, drawing reader, byggforsk, FAST, BRIS, adobe professional, mobilt øvelsesutstyr (bil eller henger), Arendal kommunes saksbehandlingssystem og gjeldende kommunes saksbehandlingssystem, tjenestebil.

8.4.2. Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder

Analysen er overførbar til andre komplekse objekter vi har i kommunene våre. Informasjonsarbeidet som gjøres er overførbar til annen forebyggende informasjonsvirksomhet og det samme med kursing (øvelser og opplæring). Innsatsplanen er overførbar til andre komplekse objekter/områder i andre kommuner. Tilsynsmetoder og framgangsmåte kan brukes på alle tilsvarende objekter.

8.4.3. GAP

Informasjonsplan må lages. Gjennom innsatsplan må det identifiseres hva som er kritiske funksjoner på sykehuset. Vi må kunne tilby ekstern kurs og opplæring. Av kompetanse og personellressurser mangler vi kompetanse innenfor medier, kommunikasjon og ekstern kursvirksomhet. Det må årlig gjennomføres særskilt tilsyn ved særskilte objekter med behov for assistert rømning.

8.5 Trafikkulykke med brann og kjemikalier i vegtunnel på ny E18

8.5.1. Dimensjonerende hendelse: Trafikkulykke med brann og lekkasje av kjemikalier i Fløyheitunnelen E-18 ved Tvedestrand

Forventet forebygging: Ingen skal omkomme eller bli skadet i brann. Unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner.

Ytelseskrav forebyggende (sammenfatning av relevante tiltak, gjennomføringstid og kompetanse/kvalitet):
Gjennomføre tilsyn etter handlingsplan, påfølgende saksbehandling
Innføre og følge opp informasjonsarbeid, samarbeid med aktører, øvelse/opplæring.

Total personellbehov/ressursbehov 11 dager årlig

Dimensjonerende krav forebyggende (sammenfatning av relevant gjennomføringstid, ressurser og kompetanse/kvalitet):

Forebyggende:

Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell, samt særskilt kompetanse om brannetterforskning

Informasjon:

Kompetanse innenfor media og kommunikasjon

Opplæring:
Kompetanse iht. dimensjoneringsforskriftens krav til forebyggende personell og grunnleggende intern opplæring for forebyggende avdeling ved ØABV (kvalitetshåndbok) samt minimum BE sertifikat

Materiell:

Tilgang til kartverk, Microsoft Office pakke (MOP), infoland, drawing reader, byggforsk, FAST, BRIS, adobe professional, mobilt øvelsesutstyr (bil eller henger), Arendal kommunes saksbehandlingssystem og gjeldende kommunes saksbehandlingssystem, tjenestebil.

8.5.2. Overførbarhet til andre kommuner og andre risikoområder

Analysen er overførbar til alle våre kommuner med vei- og togtunneler. Håndteringen av et slikt scenario vil være skalerbart til størrelsen. Informasjonsarbeidet som gjøres er overførbar til annen forebyggende informasjonsvirksomhet og det samme med kursing (øvelser og opplæring). Kartlegging av objektet og tilsynsmetodikk er overførbart til annet tilsynsarbeid.

8.5.3 GAP

Informasjonsplan må lages. Det må vurderes om tunnelen skal registreres som et særskilt brannobjekt og føres tilsyn med. Vi må kunne tilby ekstern kurs og opplæring. Av materiell mangler vi tilgang til alle kommuners kartverk og saksbehandlingssystem samt programmet Infoland. Av kompetanse og personellressurser mangler vi kompetanse innenfor medier, kommunikasjon og ekstern kursvirksomhet. Informasjon, øvelser og opplæring i hvordan forebygge brann ved trafikkulykke, samt riktig adferdsmønster ved brann.

9. Ny teknologi og utfordringer

"Aktuell anvendelse av KI på kortere sikt for brann- og redningsvesenet, kan for eksempel være at KI benyttes til deteksjon av branner, til å predikere brannforløp og spredning eller til å forbedre varsling av branner. Dette vil kunne bidra til tryggere og raskere evakuering, for eksempel ved tunnelbranner hvor KI også kan brukes til å kommunisere med kjøretøy. På lengre sikt kan KI benyttes til mer avanserte

prosesser, for eksempel til risiko-, sårbarhets- og beredskapsanalyser. Tilgang til mer og bedre data, i samspill med KI, vil kunne bidra til mer helthetlige og treffsikre risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsanalyser, både for brann- og redningsvesenet, kommuner, fylker og nasjonale myndigheter."

Det pågår utbygginger rundt om i kommunene våre. ØABV må være i forkant av utviklingen og sørge for å være til stede før prosessene kommer for langt. Samarbeid med planmyndigheter og tidlig innspill i planprosessen er avgjørende for å ivareta brannvesenets innsatsmuligheter. Nyutvikling i regionen er flyplass Gullknapp (Arendal/Froland), nytt fengsel (Froland) og nye skoler med alternativ energikilde (Tvedestrand/Arendal), nytt sykehjem (Arendal), nye bolig- og hytteområder m.m.

De ansatte må ha verktøy for å kunne gjennomføre det spennet av oppgaver lover og forskrifter krever oss. Eksempelvis kjøper brannvesenet ved beredskap inn nye brannbiler med ny teknologi for å lette arbeidet med å slukke brann. Burde forebyggende i så tilfelle tatt i bruk flere og mer analyseverktøy for å få innhentet informasjon i langt større grad, og gi oss en økt evne til å forebygge flere branner? Det er mye mer samfunnsøkonomisk å forebygge brann enn å redusere konsekvensen av en allerede oppstått brann.

Vi må tilegne oss kompetanse i henhold til nye utfordringer og være fremoverlent og i forkant. Alle nye utfordringer som øker spennet på arbeidsoppgaver, må være kompetansegivende og legges inn i kompetanseplan for forebyggende avdeling. Dette arbeidet krever høyt fokus og en fremoverlent leder som legger til rette for at vi når våre mål og målsetninger til tross for nye utfordringer.

Det er nylig investert i utstyr for å utarbeide interaktiv brannvernopplæring. Dette vil omtales mer i kommende årsplaner.